

NAPAD NA POLICIJSKU STANICU GLINA 26. LIPNJA 1991.

Dan nakon proglašenja neovisnosti Republike Hrvatske, dio srpskog stanovništva Gline je 26. lipnja 1991. podignuo oružanu pobunu i napao mjesnu Policijsku stanicu, koja je bila posljednje uporište hrvatskih vlasti u ovome gradu. Nakon četverosatnog otpora, 15-ak policajaca bilo je prisiljeno na predaju. Ovim činom počeo je otvoreni sukob na području Gline i Banije/Banovine. Na osnovi dokumentacije srpske i hrvatske te JNA provenijencije, tiskovina, literature i intervjua sudionikâ ovoga događaja, u ovome tekstu rekonstruiraju se zbivanja koja su prethodila napadu, sâm tijek borbi na Policijsku stanicu te posljedice.

Ključne riječi: Domovinski rat, Glina, policija, Policijska stanica, srpska pobuna

„**B**ila je koja minuta prije 20 sati kada su se oglasila zvona zagrebačkih crkvi i kada je dr. Žarko Domljan (predsjednik Hrvatskog sabora) svečano objavio da je Sabor izglasao i da su toga trenutka stupile na snagu četiri državnopravne odluke, nakon kojih je uskliknuo: ‘Rođena je država Hrvatska. Neka joj je sretan i dug život!’“. Tako je zagrebački list *Vjesnik* izvijestio o saborskom donošenju Ustavne odluke o samostalnosti i suverenosti i Deklaracije o proglašenju suverene i samostalne Republike Hrvatske 25. lipnja 1991.¹ I dok su građani pred Saborom slavili, 75 km od Trga sv. Marka, u Glini je počela prava drama. Svjesni da je donošenjem ovih akata Republika Hrvatska prestala biti dio Jugoslavije i postala samostalna država, u kojoj oni nisu željeli živjeti, niti biti njezini građani, dio lokalnih Srba podignuo je oružani ustanak protiv hrvatske države i 26. lipnja 1991. krenuo u napad na Policijsku stanicu Glina – posljednju instituciju u gradu koja je još bila pod nadzorom hrvatskih vlasti. Time je počeo otvoreni rat na glinskom području, koji je okončan nakon četiri godine, 6. kolovoza 1995., operacijom „Oluja“.

1. Stanica javne sigurnosti Glina

U vrijeme demokratskih promjena 1990. godine prostor Banije/Banovine bio je pod nadležnošću Sekretarijata za unutrašnje poslove (SUP) Sisak, jedne od 16 ustrojbenih jedinica Republičkog sekretarijata za unutrašnje poslove (RSUP). U sastavu SUP-a Sisak bile su četiri stanice javne sigurnosti (SJS): Glina, Petrinja, Dvor i Kostajnica, tj. po jedna za svaku općinu, stanice milicije u Sisku i Sunji koje su pokrivale po dio Općine Sisak i Stanica milicije za kontrolu i regulaciju prometa u Sisku.² Na višestranačkim izborima u

¹ „Rođena je država Hrvatska“, *Vjesnik* (Zagreb), 26. 6. 1991, 1.

² Odluka o sjedištu i području na kojem se osnivaju SUP-ovi. Kl: 200-01/89-01/11. Ur. br: 5030107-89-4400., od 25. XII. 1989. u: *Informativni list Radne zajednice RSUP-a SR Hrvatske* (Zagreb), br. 56, siječanj 1990, 1.

ovoj regiji izbornu pobjedu odnio je Savez komunista Hrvatske – Stranka demokratskih promjena (SKH–SDP).³ Stoga u SUP-u nakon izbora nije došlo do izmjena zapovjedne strukture. Na čelu SUP-a ostao je sekretar Stjepan Paller, a u SJS-u Glina Branko Baždar, koji je još od 80-ih godina bio na toj funkciji.⁴

Sabor je 29. lipnja 1990. donio odluku o uklanjanju ideološkog znakovlja i naziva iz republičkih institucija.⁵ Sukladno s time, uslijedila je transformacija ukupne institucije te je RSUP postao Ministarstvo unutarnjih poslova (MUP). Još su neko vrijeme na nižim instancijama zadržani stari nazivi,⁶ da bi 14. studenoga 1990. stupio na snagu novi zakon kojim su milicionari preimenovani u policajce, SUP-ovi postali Policijske uprave (PU), SJS-i Policijske stanice (PS). Naziv sekretar promijenjen je u načelnik, a rukovodilac PS-a u zapovjednik. Novi su termini simbolički trebali pokazati kako će služba ubuduće biti depolitizirana.⁷ Nove nazive pratila je izmjena simbola. Novim Ustavom 22. prosinca 1990. Republika Hrvatska dobila je novu zastavu i grb s povijesnim grbovima, koji su trebali biti postavljeni na svim državnim institucijama, pa i na PS-ima. Na tom je tragu odlukom MUP-a zvijezda, kao ideološki simbol socijalističkog sistema, 12. veljače 1991. na odorama policajaca zamijenjena amblemom grba Republike Hrvatske.⁸

No, u PS-ima Glina, Petrinja, Dvor i Kostajnica koji su pokrivali općine znatno ili većinski nastanjene srpskim stanovništvom, gotovo ništa od tih promjena nije primijenjeno. Iako se u dokumentima koristio termin policijska stanica, policajci su do kraja lipnja 1991. nosili natpis milicija i crvenu zvijezdu, a na zgradama PS-a vijorile su hrvatske zastave sa zvijezdama petokrakama⁹ ili se nije vijorila nikakva zastava, kao u slučaju PS-a Glina. Samo je nad ulazom u PS Petrinja bila istaknuta nova hrvatska zastava.¹⁰ Bila je to odluka PU Sisak, kojom se htjelo smanjiti antagonizam lokalnih Srba prema policiji te izbjeći nemire. Procijenjeno je da bi korištenje novom zastavom i grbom moglo biti povod za oružane napade na policajce i zgrade PS-a.¹¹ Da je ovo bila pravilna mjera, pokazuju sljedeći slučajevi: na zgradi glinskog poduzeća „Prehrana“ na Staru godinu 1990. izvještene su zastave Republike Hrvatske, SFRJ i Srbije. Zbog hrvatske zastave u upravnu zgradu poduzeća

³ „Banija između nade i ponora“, *Vjesnik* (Zagreb), 21. 12. 1990, 2.

⁴ „Struka potisnula politiku“, *Jedinstvo* (Sisak), 10. 5. 1990, 3; „Svečano u Glini“, *Jedinstvo* (Sisak), 17. 5. 1984, 4.

⁵ Odluka Sabora SR Hrvatske da se pristupi raspravi o promjeni Ustava SR Hrvatske. Kl: 012-02/90-01/01., od 29. VI. 1990.; *Narodne novine* (Zagreb), br. 28, 30. 6. 1990.

⁶ „Odsad Ministarstvo“, *Informativni list Radne zajednice MUP-a RH* (Zagreb), br. 60, srpanj-kolovoz 1990, 1.

⁷ Upute o primjeni Zakona o izmjenama Zakona o unutrašnjim poslovima, u: *Informativni list Radne zajednice MUP-a RH* (Zagreb), br. 65, siječanj 1991, 2.

⁸ Naredba MUP-a o zamjeni zvijezde petokrake na uniformi djelatnika amblemom grba RH. Br: Kab 176/1. 1991., od 12. II. 1991. (Za sve dokumente za koje se ne navodi arhivska institucija preslike su u autorovu posjedu)

⁹ Nadbiskupijski arhiv u Zagrebu (dalje: NAZG), Juraj Jerneić, *Ratna spomenica župâ Sv. Ivana Nepomuka Glina, Sv. Franje Ksaverskog Viduševac, Sv. Ilije Maja, Ranjenog Isusa Mala Solina: od 1991. do 1998.*, Zagreb 2005, 61.

¹⁰ Razgovor autora s Ivanom Kvakićem, zapovjednikom PS-a Glina 1991., rujan 2016. (dalje: Kvakić intervju)

¹¹ Sažetak procjene PU Sisak o situaciji i predviđenim mjerama PS-a Petrinja, Glina, Kostajnica i Dvor za 29. i 30. 11. 1990. Br: 511-10-01/01-Šp/90., od 28. XI. 1990. Hrvatski memorijalno-dokumentacijski centar Domovinskog rata (dalje: HMDCCR), fond 622, mtbr. JNA, kut. 24. Izveštaj OB 622. mtbr o formiranju novih PS-a, od 21. III. 1991.

ubačena je ručna bomba.¹² U Ravnom Rašću se 1. svibnja 1991. rafalno pucalo na kuću Nikole i Petra Nogića jer su na jarbol pored kuće seljani izvjesili hrvatsku zastavu.¹³ U Glini su 19. svibnja 1991. sa zgrade općinske uprave, Katastra i Suda poskidane i odnesene nove natpisne ploče s hrvatskim grbom.¹⁴ S druge strane, po ulicama Gline od rujna 1990. moglo se vidjeti pojedince okićene četničkim simbolima,¹⁵ a u proljeće 1991. nepoznate osobe ukopale su jarbol kod ulaza u Glinu iz smjera Petrinje (kraj bivšeg mosta na staroj Majji) te o nju izvjesili srpsku zastavu s 4S. Policajac Bogdan Kotur inzistirao je da se ona ne dira jer da je to zastava Srpske pravoslavne crkve, čije isticanje nije zabranjeno.¹⁶

2. Prvi napad na Policijsku stanicu Glina

Navedene promjene odvijale su se u sjeni oružane pobune dijela srpskog stanovništva protiv hrvatskih vlasti. Pobunu je pokrenula Srpska demokratska stranka (SDS) ljeti 1990. Počela je održavanjem referenduma o srpskoj autonomiji u Hrvatskoj, a vrhunac se događa proglašavanjem Srpske autonomne pokrajine (SAO) Krajine, nakon čega eskalira u rat.

Iako je žarište pobune bilo u sjevernoj Dalmaciji i istočnoj Lici, snažno se osjetila i na Baniji/Banovini. U Glini je 19. kolovoza održan referendum za srpsku autonomiju. U središtu grada je 18. kolovoza, uoči referenduma, održan miting u organizaciji SDS-a, na kojem se, među ostalim, tražilo formiranje Regionalnog SUP-a za Baniju i Kordun sa sjedištem u Glini. Policajci, većina kojih je bila srpske nacionalnosti, gledali su sa simpatijama na skandiranje mitingaša: „Nećemo redarstvo – hoćemo OSUP-e“, „Nećemo redarstvenike – hoćemo miliciju“ te „Nećemo šahovnicu – hoćemo zvijezde“.¹⁷ Općinska skupština Dvora je 20. rujna 1990., na prijedlog SDS-a, donijela odluku da od MUP-a za-trži osnivanje Regionalnog SUP-a za Baniju i Kordun sa sjedištem u Dvoru. Obrazloženje je bilo da ondje živi većinsko srpsko stanovništvo pa je nužno da tu djeluje SUP s nekoliko SJS-a. Ovi zahtjevi bili su identični zahtjevu koji je upućen iz Knina.¹⁸

Nakon što su prvaj fazi pobune sjeverna Dalmacija i istočna Lika izmahnule kontroli hrvatskih vlasti, SDS-ovci su planirali proširiti pobunu i na Baniju/Banovinu.¹⁹ Kao povod uzeta je odluka MUP-a od 27. rujna 1990. o povlačenju 60% oružja rezervnog sastava policije. Propaganda iz Srbije i Knina o ugroženosti Srba u Hrvatskoj je učinila svoje i

¹² HMDCDR, kut. SM Glina-krivične prijave 1990. Zapisnik PS Glina o uviđaju poslovne zgrade „Prehrane“ u Glini. Br: 511-10-30-Kn-94/90., od 31. XII. 1990.; „Tko je ubacio eksploziv“, *Večernji list* (Zagreb), 6. 1. 1991.

¹³ HMDCDR, kut. SM Glina-krivične prijave 1991. Kr. prijava PS Glina protiv nepoznatih počinioca kriv. djela ugrožavanja sigurnosti. Br: 511-10-30-Ku-40/91., od 4. V. 1991.

¹⁴ Depeša PS Glina o skidanju natpisnih ploča. Br: 511-10-30-01-2037/91., od 19. V. 1991.

¹⁵ Marko Sremić, „Glina u razdoblju od godine 1990. do 1997.“, *Državnost: časopis za politiku, znanost, kulturu i gospodarstvo*, 3, 1997, 353-354.

¹⁶ Kvakić intervju.

¹⁷ NAZG, fond Nadbiskupski duhovni stol (dalje: NDS), br: III. – župe (26) Glina 1685-1998. Fascikl 4. Obavijesti iz Gline Karla Lipaka upućene Josipu Klariću od 14. IX. 1990. Fascikl 5. Izvješće Karla Lipaka o stanju u regiji i u Glini, upućeno Josipu Klariću Kaptol/Zagreb, od 27. X. 1990.

¹⁸ „SUP za Baniju i Kordun“, *Večernji list* (Zagreb), 21. 9. 1990.

¹⁹ HMDCDR, kut. 306. Spis 93. Govor komandanta 24. brigade Teritorijalne odbrane Republike Srpske Krajine, pukovnika Marka Vrcelja 1. XI. 1992., povodom prve godišnjice osnivanja brigade. Br: 01-23-2.

među glinskim Srbima, dio kojih je bio spreman uključiti se u pobunu.²⁰ Nakon vijesti koja je stigla iz Knina, da policija odvozi oružje rezervne policije s područja PU Sisak, u noći s 27. na 28. rujna više od 1.200 osoba okupilo se ispred PS-a Glina protestirajući. Vodstvo glinskog SDS-a i predsjednik SO-a Velibor Matijašević zatražili su, ultimativno, da se oružje glinskog rezervnog sastava „spremi na sigurno mjesto“ u roku od 48 sati, bez navođenja lokacije.²¹ Istodobno su u noći s 27. na 28. rujna izbili nemiri u Petrinji, a kasnije u Dvoru. Oko podne 28. rujna je u Glini „sve vrvjelo“ od ljudi, da bi se, nakon dojave da je u Petrinji došlo do upada u PS, okupilo oko 400 osoba pred PS-om Glina, tražeći da im se podijeli oružje. Nadalje, pretukli su trojicu promatrača Hrvata: Marijana Crnkovića, odbornika u glinskoj Skupštini, mještanina Viduševca prezimena Kirin i snimatelja glinske „Omladinske televizije“ Damira Brkića, koji je pokušao snimiti događaj, ali su mu slomili kameru.²² Oko 21 sat četvorica mitingaša otela su automobil s opremom HTV-a te ga odvezla do pravoslavnoga groblja. Policija je vozilo kasnije uspjela naći, no oprema je bila odnesena.²³

Nakon što su iza 15,00 sati stigli specijalci MUP-a u Petrinju, dio ih je produžio prema Glini, u koju su stigli oko 16,00 sati. Stiglo ih je 15-ak u trima kombijima, dok je jedan kombi ostao kod Jukinca. Oko 17,00 sati specijalci su se povukli do Graberja a da nisu odnijeli oružje iz PS-a Glina. Oko 22,00 sata došlo je do provale u skladište oružja PS-a od strane mitingaša, koji su sve oružje odnijeli a da policajci nisu reagirali. Hrvati iz grada i okolnih sela u strahu su se zatvorili u kuće, nemoćni bilo što poduzeti, posve nenaoružani i neorganizirani. Sutradan, 29. rujna, suspendiran je načelnik PS-a Glina Branko Baždarić, komandir glinske milicije Mile Divjakinja uhićen je i pritvoren, dok se predsjednik glinskog SDS-a Petar Kralj skrivao bojeći se uhićenja jer ga se smatralo najodgovornijim za napad. Gotovo cjelokupan policijski sastav PS-a Glina osumnjičen je za neloyalnost jer su tvrdili da ne mogu prepoznati nikoga od napadača.²⁴ Isto stanje bilo je i u PS-u Petrinja, gdje je načelnik Ljuban Lončarević pritvoren. Prema evidenciji PU Sisak, iz PS-a Glina odneseno je 7 puškomitraljeza, 32 puške, 77 pištolja i 24.730 metaka. Ukupno je iz triju napadnutih PS-a odneseno 15 puškomitraljeza, 75 pušaka, 149 pištolja i 56.449 metaka.²⁵ Nešto oružja uspjelo se vratiti. Tako je npr. kod Nebojše Jelića iz Gline 1991. godine nađen pištolj otet iz PS-a.²⁶

²⁰ Sigurnosna procjena PS Glina, siječanj 1991.

²¹ „Barikade na cestama“, *Večernji list* (Zagreb), 29. 9. 1990.

²² NAZG, NDS, br: III. – župe (26) Glina 1685-1998. Fasc. 4. Obavijesti iz Gline K. Lipaka upućene J. Klariću od 14. IX. 1990. Fasc. 5. Izvješće K. Lipaka o stanju u regiji i u Glini, upućeno J. Klariću Kaptol/ Zagreb, od 27. X. 1990.

²³ HMDCDR, kut. SM Glina-krivične prijave 1990. Poseban izvještaj PS Glina protiv Ivanić Radovana, Sužnjević Dragana, Đokić Dragana i Metikoš Milana zbog oduzimanja vozila. Br: 511-10-30-Kn-87/90., od 12. XI. 1990.

²⁴ NAZG, NDS, br: III. – župe (26) Glina 1685-1998. Fasc. 4. Obavijesti iz Gline K. Lipaka upućene J. Klariću od 14. IX. 1990. Fasc. 5. Izvješće K. Lipaka o stanju u regiji i u Glini, upućeno J. Klariću Kaptol/ Zagreb, od 27. X. 1990.

²⁵ Godišnje izvješće PU Sisak za 1990. godinu. Br: 511-10-01/05-SP-36/1/91. SKU., od 23. I. 1991.

²⁶ HMDCDR, kut. SM Glina-krivične prijave 1991. Kr. prijava protiv Jelić Nebojše zbog nasilničkog ponašanja. Br: 511-10-30-Ku-39/91. SB/MA, od 25. IV. 1991.

3. Promjena etničkog sastava Policijske stanice Glina

Napad na PS-e u Petrinji, Glini i Dvoru te otvorena podrška koju je velik broj policajaca srpske nacionalnosti pokazao prema napadačima na njihove PS-e²⁷ naveli su MUP da pokrene proces promjene sastava djelatnika. U slučaju PS-a Glina to je značilo i promjenu etničkog sastava. Naime, tu je vladao potpuni etnički nesklad prema sastavu stanovništva Općine. Hrvata policajaca bilo je malo te su PS-om etnički dominirali Srbi.²⁸ Nova hrvatska vlast zalagala se za uspostavu pariteta nacionalne zastupljenosti u svim državnim službama, pa i u policiji, tako da nacionalni sastav PS-a odgovara nacionalnoj strukturi stanovništva u općini koju taj PS pokriva. Na ovom principu inzistirali su predstavnici hrvatskih vlasti poslije rujanskih napada na PS-e.²⁹ Na toj su osnovi 1. listopada 1990. u PS Glina došla osmorica novih, mladih policajaca hrvatske nacionalnosti. Njihov je dolazak većina glinskih Srba dočekala s nezadovoljstvom. Najavljiavao se protestni miting kako bi ih se izbacilo.³⁰ Te se novopristigle policajce na najgori mogući način ocrnjivalo. Glinski tjednik *Nova riječ: list srpskog naroda* predstavljao ih je kao bivše kriminalce, švercere, lopove i slične delinkvente koje je središnja HDZ vlast izabrala prema kriteriju mržnje prema Srbima te specijalno obučila za borbu protiv Srba. Tvrdilo se da su neobrazovani, mnogi bez osnovne škole, te da se sva njihova sposobnost i obučenos temelji na srbo-mržnji. Povećanje broja policajaca samo je stvaralo probleme jer su novi policajci opasni i agresivni i prema Hrvatima. Tvrdilo se da pljačkaju trgovine, maltretiraju stanovništvo, čak i da siluju žene, što se očekuje od kriminalaca.³¹ Prema novim policajcima agresivno su se ponašale i kolege srpske nacionalnosti, posebice pričuvni policajci. Zamjeralo im se što su sa sobom donijeli dugo oružje, dok su ga istodobno dužili samo neki Srbi, te su agitirali da se dugo oružje podijeli svima. Na udaru našli su se i „stari“ policajci hrvatske nacionalnosti. Etnička pripadnost postala je glavni kriterij u međuljudskim odnosima u PS-u. Glede pričuvne policije, ona je bila starog sastava – Srbi su činili 2/3. Policajci hrvatske nacionalnosti u Glini su se na malo koga mogli osloniti. Hrvata je u gradu bilo malo, bili su uplašeni i, osim u Jukincu, raspršeni. U prosincu 1990. iz PU Sisak u PS Glina upućeni su inspektori koji su trebali zamijeniti sisačke inspektore na ispomoći i postupno preuzeti mjesta inspektorâ koji su se kompromitirali za napada na PS ili su napustili službu. Tako je došao inspektor Stojan Stojić, srpske nacionalnosti, no lojalan novim hrvatskim vlastima. On je stoga 1. siječnja 1991. postao zapovjednik PS-a. Dana 5. prosinca došao je i inspektor Ivan Kvakić, petrinjski Hrvat rodom iz glinskog sela Svračica. Sjeća se da je PS Glina u vrijeme njegova dolaska bio „bez duše“, narušenih međuljudskih i međunacionalnih odnosa te s nesređenom zapovjednom strukturom.

U siječnju 1991. uslijedio je zahtjev MUP-a za potpisivanje izjave o lojalnosti kojom se policajci obvezuju da će raditi prema odredbama novog hrvatskog Ustava i Zakona o unutarnjim poslovima. Potpisivanje su odbili gotovo svi Srbi te su otpušteni iz pričuvnog

²⁷ Godišnje izvješće PU Sisak za 1990. godinu. Br: 511-10-01/05-SP-36/1/91. SKU., od 23. I. 1991.

²⁸ „Histerični vrisak Srba o ugroženosti“, *Vjesnik u srijedu* (Zagreb), 7. 8. 1991, 7.

²⁹ „Koliko je Srba u petrinjskoj policijskoj stanici“, *Politika* (Beograd), 28. 5. 1991, 12.

³⁰ NAZG, NDS, br: III. – župe (26) Glina 1685-1998. Fascikl 5. Izvješće K. Lipaka o stanju u regiji i u Glini, upućeno J. Klariću Kaptol/Zagreb, od 27. X. 1990.

³¹ „Srbi će mu ipak povjerovati“, *Nova riječ* (Glina), br. 16, 20. 7. 1991, 13.

sastava PS-a. Neki koji su potpisali bili su pod velikim pritiskom rodbine i aktivistâ SDS-a, koji su im prijeli bojkotom i uništavanjem imovine, te su morali povući potpis. Tako se npr. policajcu prezimena Ćeran prijelo paljenjem kuće. Na kraju, samo ih je nekolicina ostala u pričuvnom sastavu.

Nakon otpuštanja glavnine prethodnog pričuvnog sastava, tijekom prve polovine 1991. postupno se radilo na pridobivanju glinskih Hrvata da uđu u pričuvni sastav PS-a i tako podrže hrvatsku vlast. U tome se imalo dosta uspjeha jer što se kriza produbljivala, to je odaziv bio veći. Nakon što su šestorica od osmorice mladih policajaca (koji su došli u listopadu 1990.) potkraj veljače 1991. otišla iz PS-a Glina, radilo se na popunjavanju djelatnog sastava kako Hrvatima, tako i Srbima, ali sukcesivno. Svi novoprimiti djelatni policajci bili su iz glinskog kraja. Pri tome se pazilo da se ne prijede broj policajaca prema sistematizaciji PS-a. Osnovna politika koja se vodila u PS-u bila je da se održi javni red i mir te da se Srbima (i JNA) ničim ne da povoda za bilo kakvu radikalnu akciju protiv Hrvata i hrvatske vlasti. PS Glina time je provodio sigurnosnu politiku MUP-a koju je podupirala i PU Sisak.³² No svaka se promjena krajnje negativno dočekivala. Tako je čelnik glinskog SDS-a dr. Dušan Jović u srpskim medijima tvrdio da je broj policajaca u PS-u Glina do lipnja 1991. narastao na oko 200 policajaca – djelatnih i pričuvnih, tj. da je došlo do 300% povećanja prema prvotnom sastavu, kao i da su u PS-u bila 22 Srba, a svi ostali Hrvati.³³

4. Srpska demokratska stranka preuzima vlast u Općini Glina

U međuvremenu se sigurnosna situacija u Općini Glina dodatno pogoršala. Između Srba i Hrvata zavladao je veliko nepovjerenje.³⁴ U takvoj atmosferi održani su ponovljeni lokalni izbori. Prema zakonu, ako se u roku od šest mjeseci ne osnuje Izvršno vijeće (IV) općine, izbori su se morali ponoviti. Takav je bio slučaj u Glini, gdje su 24. veljače 1991. održani ponovljeni izbori za skupštinske odbornike. Na prvoj, konstituirajućoj sjednici nove općinske Skupštine 15. ožujka SDS je preuzeo vlast u Općini Glina.³⁵ Nakon što je došlo do oružanog sukoba na Plitvičkim jezerima na tzv. „Krvavi Uskrs“, u kasnim noćnim satima 31. ožujka 1991. je u tajnosti u Spomen-domu sazvana izvanredna sjednica svih triju vijeća općinske Skupštine Gline, na koju nisu pozvani odbornici hrvatske nacionalnosti. Pozivajući se da je intervencijom na Plitvicama Hrvatska „praktično izvršila agresiju“ na SAO Krajinu, odbornici su jednoglasno donijeli odluke o odcjepljenju Općine Glina od Republike Hrvatske, zatim o pripajanju Općine SAO Krajini te o pristupanju SUP-a Glina (tj. PS-a) SUP-u SAO Krajine. No, već je na toj tajnoj noćnoj sjednici procijenjeno da trenutna personalna struktura u PS-u Glina onemogućava provedbu odluke o pripajanju SUP-u Krajine. Odlučeno je da se, umjesto načelnika Stojića i zamjenika Kvakića, s kojima se „ne može ići dalje“, postavi načelnik (tj. sekretar) koji će zastupati stavove glinskog SDS-a te da se izmijeni struktura policajaca. Predsjednik SO-a Glina Dušan Jović najavio

³² Kvakčić intervju.

³³ „Jeka se brzo vratila“, *Nova riječ* (Glina), br. 16, 20. 7. 1991, 3.

³⁴ „Pobjegli jer su Srbi“, *Nova riječ* (Glina), br. 16, 20. 7. 1991, 13.

³⁵ Državni arhiv u Sisku – Sabirni arhivski centar u Petrinji (dalje: DASK-SACP), Zapisnik prve zajedničke sjednice sva tri vijeća SO Glina od 3. IV. 1991. Kl: 021-05/91-01/05. Ur. br: 2124-01-01-91-1.

je da će svi bivši milicionari Srbi biti vraćeni na posao. Zaključeno je da je za planove SDS-a nepovoljna i etnička struktura pričuvne policije, čiji je omjer 97 : 3, jer su pričuvnici srpske nacionalnosti odbili potpisati izjave o lojalnosti. Od velikog broja izlaganja koja su tu noć održana znakovito je ono Petra Kralja: „Volio bih znati kakva nam je sudbina, to ne znamo, opredijelili smo se za Krajinu, možda u šume Krajine, ili Petrovačkoj cesti. Učinićemo ono što nam je sudbina dodijelila“. Kao da je nagovijestio tragediju u koju su ovom odlukom uvukli stanovništvo glinskog kraja.³⁶

No, politički SDS-ovski čelnici bili su svjesni da razina sile kojom raspolažu nije dostatna za ulazak u otvoreni konflikt s republičkim vlastima. Vidi se to i iz priopćenja za javnost Savjeta za narodnu obranu Opštine Glina, koji je pod predsjedanjem Dušana Jovića zasjedao 1. travnja 1991. Priopćenjem se poziva glinske Srbe da ne rade incidente koji bi doveli do intervencije specijalne policije, već imaju povjerenja u općinsku vlast koja će raditi u njihovu interesu. Uz to se poziva JNA da garantira kako će „zaštititi goloruki srpski narod“.³⁷

Kao odgovor na ove odluke, u Gornjem Viduševcu je 1. travnja 1991. osnovana Zajednica hrvatskih mjesnih zajednica (MZ) Općine Glina koju su činila 34 MZ-a, u čijem su sastavu bila 36 sela i gradski MZ Jukinac, naselja većinski nastanjena Hrvatima. Zajednica je donijela odluku o odbacivanju odluka srpskih odbornika i imenovala svoje upravne organe kao protutežu pobunjenoj „krajishkoj“ općinskoj upravi. Isti su dan u 34 MZ-a prvi put istaknute hrvatske zastave,³⁸ dok većina odbornika Hrvata više nije dolazila na sjednice općinske Skupštine.³⁹

Nakon „Krvavog Uskrsa“ i pripajanja Gline SAO Krajini, PS Glina bio je sve slabiji, nesigurniji i ugroženiji. Policajci hrvatske nacionalnosti, boraveći i radeći u neprijateljskom okruženju, sve su se više okretali prema Zajednici hrvatskih MZ-a. S druge strane, vladajuće općinske strukture iz redova SDS-a vršile su pritisak da se u Glini formira srpski SUP pa su s tim ciljem vršili neuspjeli pritisak na Stojića.⁴⁰ I dok u PS-u nije bilo uspjeha, nove su vlasti u svim organizacijama i institucijama u Općini uspostavljale i učvršćivale svoju vlast. Novi predsjednik IV-a, Milan Korać, 3. travnja 1991. formirao je glinsku općinsku Vladu samo od Srba, iako su Hrvati činili 35% stanovništva. U svim školama imenovani su novi ravnatelji lojalni SDS-u.⁴¹ Pokrenuto je smjenjivanje ravnatelja Medicinskog centra Glina,⁴² dr. Momčila Momčilovića, koji je bio lojalan hrvatskim vlastima,⁴³ dok se na rad

³⁶ Isto, Zapisnik vanredne sjednice sva tri vijeća SO Glina od 31. III. 1991.

³⁷ Isto, Zaključci Savjeta za narodnu obranu Opštine Glina od 1. IV. 1991.

³⁸ NAZG, NDS, br: III. – župe (26) Glina 1685-1998. Odluka Skupštine Zajednice hrvatskih MZ SO Glina o osnivanju organa Zajednice hrvatskih MZ SO Glina i članova tih organa. Br: 4/91., od 3. IV. 1991. i Izvještaj K. Lipaka o godišnjici Skupštine ZHMZ Općine Glina (1. 4. 1991./1. 4. 1992.).

³⁹ DASK-SACP, Zapisnik prve zajedničke sjednice sva tri vijeća SO Glina od 3. IV. 1991. Kl: 021-05/91-01/05. Ur. br: 2124-01-01-91-1.

⁴⁰ Kvakić intervju.

⁴¹ DASK-SACP, Zapisnik prve zajedničke sjednice sva tri vijeća SO Glina od 3. IV. 1991. Kl: 021-05/91-01/05. Ur. br: 2124-01-01-91-1.

⁴² Isto, Rješenje o nedavanju suglasnosti na imenovanje ravnatelja MC Glina dr. Momčilu Momčiloviću sa zajedničke sjednice sva tri vijeća SO Glina od 10. V. 1991. Kl: 119-01/91-01/01. Ur. br: 2124-01-01-91-2.

⁴³ Đuro Šterk, *Liječnik u hrvatskom Domovinskom ratu*, Koprivnica [?] 2005, 48-50.

Suda nastojalo utjecati izborom novih sudaca porotnika.⁴⁴ Namjera je bila maknuti sve društveno utjecajnije ljude, bez obzira na nacionalnost, koji su se protivili pripajanju SAO Krajini. S tom je namjerom glinski IV odbacio rješenja Ministarstva za upravu i pravosuđe RH kojim su poništena nelegalna smjenjivanja općinskih dužnosnika i imenovanja novih.⁴⁵ Nadalje, odlučeno je da se promijeni općinski Statut, za što je ustrojena Komisija u koju su ušli utjecajni glinski SDS-ovci.⁴⁶ Tijekom travnja 1991. općinski organi u svojem su radu počeli primjenjivati Statut SAO Krajine, a 12. travnja izabrana su šestorica odbornika (od čega petorica SDS-ovaca) kao poslanici glinske općine u Skupštini SAO Krajine.⁴⁷

Sve to pokazuje da su se politički dužnosnici ponašali kao da je Glina zbilja postala dio SAO Krajine, a preko nje i Srbije. Tako je IV u travnju 1991. donio odluku da se na javnim mjestima koristi samo jugoslavenska zastava i odbacio odluku Ministarstva o upotrebi hrvatske zastave, uz obrazloženje da nema pravnog učinka u SAO Krajini. S istim je obrazloženjem općinska Skupština odbacila rješenje Ministarstva o poništenju odluka Skupštine od 31. ožujka 1991.⁴⁸

Sva iracionalnost ovakvog postupanja očita je iz činjenice da je Općina Glina bila životno vezana na Zagreb i Sisak, odakle je stizao novac za financiranje gospodarstva i infrastrukture.⁴⁹

Nakon institucija pod ingerencijom Općine, krenulo se i na druge. Glinska pošta bila je prva u Republici koja se izdvojila iz sistema Hrvatskih pošta.⁵⁰ Omladinsku televiziju optužilo se za antisrpsvo (kao, uostalom, svakoga tko se protivio SAO Krajini). Odlučeno je da općinska komisija pregleda svaku emisiju političkog karaktera prije no što se dopusti emitiranje. Direktor Doma za preodgoj mladeži Mirku Drobnojaku (Srbini iz sela Gradac) upućena je delegacija koja je tražila da se ovu instituciju i njezine djelatnike „pod hitno oslobodi šahovnice... odnosno da se oslobodimo svih obilježja pod kojim je naš narod klan...“, inače će i njega smijeniti s tog mjesta. Najteži konflikt zbio se oko poduzeća „Prehrana“, čiji je direktor, Emil Madžar, preko radnika poduzeća pružio otpor odluci od 31. ožujka o pripajanju Gline SAO Krajini, a pisani tekst svog stava dostavio MUP-u. Njegov postupak rasrdio je vladajuće SDS-ovce. Tvrdili su da time ugrožava glinske Srbe jer priziva specijalce na njih te su najavili borbu protiv njega jer provodi antisrpsku politiku. Mile Paspalj predložio je da se „Prehrana“ proglašava javnim poduzećem.⁵¹

⁴⁴ DASK-SACP, Rješenje DPV-a SO Glina o izboru sudija porotnika od 10. V. 1991. Kl: 711-03/89-01/02. Ur. br: 2124-01-01-91-2.

⁴⁵ Isto, Zaključci sa 2. sjednice IV SO Glina od 26. IV. 1991. Kl: 022-05/91-01-02. Ur. br: 2124-01-01a/91-1., od 6. V. 1991.

⁴⁶ Isto, Zaključak sa zajedničke sjednice sva tri vijeća SO Glina od 10. V. 1991. o pristupanju promjenama Statuta i Poslovnika o radu SO Glina i Rješenje o imenovanju Komisije za Statut Opštine Glina sa zajedničke sjednice sva tri vijeća SO Glina od 10. V. 1991.

⁴⁷ Isto, Zapisnik vanredne sjednice sva tri vijeća SO Glina od 12. IV. 1991. Kl: 021-05/91-01/07. Ur. br: 2124-01-01/91-1.

⁴⁸ Isto, Zapisnik druge zajedničke sjednice sva tri vijeća SO Glina od 10. V. 1991.

⁴⁹ Isto, Društveno-ekonomska razvijenost Općine Glina i perspektive daljnjeg razvoja – koncepcija razvoja Milana Korača, mandatar za sastav IV SO Glina, mart 1991.

⁵⁰ HMDCDR, kut. SO Glina br. 4. Izvještaj o radu IS SO Glina za period od 17. II. do 30. XI. 1994. Br: 01A-741/94., od 12. XII. 1994.

⁵¹ DASK-SACP, Zapisnik prve zajedničke sjednice sva tri vijeća SO Glina od 3. IV. 1991. Kl: 021-05/91-01/05. Ur. br: 2124-01-01-91-1.

5. Napad na poduzeće „Prehrana“

Zbog očitog pogoršanja stanja, Ivan Kvakić je 1. svibnja 1991. imenovan zapovjednikom PS-a. U tom je trenutku u PS-u bilo oko 90 policajaca, od čega 40-ak djelatnih i 55 pričuvnih, s time da je tijekom prve polovine 1991. bilo osipanja broja djelatnih policajaca, uglavnom Srba.⁵²

Svibanj je donio nove nemire i napetosti u Glini. Općinom počinju krstariti patrole JNA, navodno kako bi štatile tamošnje Srbe. Potom je 12. svibnja održan referendum o pripajanju SAO Krajine Srbiji. Sutradan, 13. svibnja, održana je komemoracija žrtvama Drugog svjetskog rata na glinskom groblju. Na komemoraciji vladalo je stanje visokih tenzija, što su čelnici SDS-a iskoristili i razjarenu masu s groblja povelu u napad na poduzeće „Prehrana“. Uz prijetnju oružjem, istjerano je rukovodstvo poduzeća i dan otkaz svim djelatnicima hrvatske nacionalnosti. Upad u „Prehranu“ izvršen je u skladu s odlukom SO-a Glina o pretvaranju poduzeća u javno poduzeće. Tu odluku ovlaštena tijela Republike Hrvatske poništavaju, što SO nije poštovao.⁵³

Iz PU Sisak zatražili su da glinski policajci interveniraju, no zapovjednik Kvakić procijenio je da s postojećim sastavom to ne može. Policajci Srbi smatrali su to normalnim, a Hrvati nisu mogli ništa protiv više stotina osoba. Tako je masa zauzela upravnu zgradu poduzeća, na balkon je postavljena strojnica, a u dvorište naoružani stražari. Intervenirati u tim uvjetima značilo je krvoprolijeće. Uz to se znalo da bi JNA intervenirala u korist pobunjenikâ. Stoga je PS samo pratio zbivanja i izvještavao nadređene u PS Sisak. Bojeći se da masa nakon „Prehrane“ ne bi nasrnula na PS, Kvakić je tada prvi put kao zapovjednik podijelio dugo oružje policajcima, kako bi se mogli braniti. Uz to je pokušao pregovorima s predsjednikom Općine Jovićem smiriti tenzije oko „Prehrane“ i općenito u gradu, no nije uspio. U Glinu su tog dana došli pomoćnik načelnika PU Đuro Brodarac i zapovjednik Posebne jedinice policije Vlado Milanković. Kada su vidjeli stanje u gradu, povukli su se u PS i dali Kvakiću zapovijed o funkcioniranju PS-a u kritičnoj situaciji, tj. o čuvanju i obrani PS-a. Nakon napada na „Prehranu“, policajcima je zapovjedbno da pod svaku cijenu održavaju stanje prividnog mira dokle god mogu, da ne daju povod za pobunu u Glini, tj. da hrvatska strana ne bude ta koja će dati povod za oružani sukob.

Nakon napada na „Prehranu“, došlo je do osipanja djelatnih policajaca Hrvata koji su otišli na bolovanje i više se nisu vratili. Na bolovanje su tada otišla i dvojica policajaca Srbina: Duško Tubica i Željko Simić, te Musliman Enver Hasanović. Bio je to najbolji pokazatelj koliko su stvari u Glini loše. Otprilike je u lipnju oko 1/4 djelatnih policajaca bila na bolovanju, izbjegavajući tako svoje radne obveze. To je utjecalo na etnički sastav pa je oko polovine djelatnih policajaca bilo hrvatske i muslimanske nacionalnosti, a polovina srpske.

Zbog takvog je stanja Kvakić morao postojeću službu prilagoditi situaciji na terenu. Rad u PS-u je, prema ustaljenom rasporedu, bio organiziran u trima smjenama: prva od 6,00 do 14,00 sati, druga od 14,00 do 22,00 sati i treća od 22,00 do 6,00 sati, a u svakoj je bilo po 15 policajaca. Kvakić je izradio takav raspored da su u trećoj, noćnoj smjeni, bili gotovo samo Hrvati, dok su u dnevnicima bili i Srbi i Hrvati. To je činio jer je noć smatrao najrizičnijim razdobljem sigurnosti. U hrvatska sela u patrole se slalo policajce Hrvate, a u

⁵² Kvakić intervju.

⁵³ Sremić, „Glina u razdoblju od godine 1990. do 1997.“, 355.

sela većinski nastanjena Srbima miješane patrole (Srbin i „stari“ policajac Hrvat). Problem u radu nastao je nakon što je iz Brnjeuške stigla peticija s preko 100 potpisa da u selo, dok ne bude milicije Krajine, ne ulazi policija – ni hrvatska ni srpska – te nakon što je policajac Bogdan Kotur usmeno prenio poruku seljana V. Obljaja da oni zabranjuju ulazak hrvatskoj policiji.⁵⁴ Stoga se južno od grada moralo slati samo policajce srpske nacionalnosti, kako bi uredovali u klasičnom policijskom poslu (uviđaji krađa i sl.).⁵⁵

Prije i nakon „Prehrane“ SDS je nasilnim metodama uspostavio nadzor i nad drugim organizacijama i institucijama („Glikom“ „Trgopromet“, PPG i dr.). Na kraju je, osim PS-a Glina, hrvatskim vlastima u gradu ostao lojalan samo Općinski sud, čiji je predsjednik Coklin, uz velike probleme, uspio 19. svibnja 1991. organizirati i održati referendum o neovisnosti Hrvatske. Naime, predsjednik Općine Jović zabranio je održavanje referenduma te je proveden samo zahvaljujući naporu djelatnika Suda,⁵⁶ ponajviše sutkinje Ljubice Balder.⁵⁷

Nakon održavanja referenduma o neovisnosti Hrvatske, zbio se pravi val napada na glinske Hrvate.⁵⁸ U noći s 19. na 20. svibnja napadnuta je eksplozivnom napravom cvjećarnica Borislava Bešlića,⁵⁹ glinskog HDZ-ovca, koji je bio na glasu kao „žešći Hrvat“. Bešlić je vrlo emotivno reagirao na napad, a dio bijesa usmjerio je i na glinske policajce. Kritizirao ih je što nisu izvjesili hrvatsku zastavu na PS i dok je bio u Kvakićevu uredu, krenuo je prema prozoru kako bi je on izvjesio te ga je Kvakić morao spriječiti. Zbog toga je Bešlić tužio Kvakića u PU Sisak. Istu noć kad je napadnuta Bešlićeva cvjećarnica, u selu Gornje Taborište zapaljen je Društveni dom u kojem je prethodnog dana održan referendum o neovisnosti Hrvatske.⁶⁰ U večernjim satima 20. svibnja Srbin Rade Lončar je na glinskom Korzu pucao na hrvatsku obitelj Kovačević koja je bila u šetnji te ranio Olgu Kovačević (kćer poznatoga glinskog liječnika Đure Šterka) i njezinu osmomjesečnu kćer Ivu Kovačević.⁶¹ Nakon toga vladao je mir do 29. svibnja, kada je beogradska „Crvena zvezda“ u Bariju pobijedila marsejski „Olympique“. Došlo je do opće pucnjave, koja je pokazala koliko su glinski Srbi naoružani. U pucnjavi je slučajno poginuo stražar Doma za preodgoj maloljetnika Zlatko Smolčić, iz miješanog braka. Stanje u gradu bilo je takvo da se očekivalo da će naoružana masa u pobjedničkoj euforiji, iz želje za osvetom za poginulog, krenuti u napad na PS. Policajci su se povukli u PS i bili pripravnici za obranu.⁶²

⁵⁴ Kvakić intervju.

⁵⁵ HMDCDR, kut. SM Glina – kriv. prij. 1991. Sl. zabilješka PS Glina o kriv. djelu krađe traktorskih guma u Dragotini. Br: 511-10-30-KU-51/91. SB/IK., od 17. VI. 1991.

⁵⁶ NAZG, NDS, br: III. – župe (26) Glina 1685-1998. Fascikl 8. Izvješće K. Lipaka o stanju u Glini, upućeno J. Klariću, od 18. V. 1991.

⁵⁷ Kvakić intervju.

⁵⁸ Sremić, „Glina u razdoblju od godine 1990. do 1997.“, 355.

⁵⁹ Izvještaj PS Glina o bačenoj eksplozivnoj napravi na cvjećarnicu B. Bešlića. Br: 511-10-30-02-2041/91., od 20. V. 1991. 5/356.

⁶⁰ Kvakić intervju.

⁶¹ HMDCDR, kut. SM Glina-krivične prijave 1991. Kr. prijava protiv Lončar Rade zbog dovođenja u opasnost života općeopasnom radnjom. Br: 511-10-30-Ku-45/91., od 27. V. 1991.

⁶² Izvještaj PS Glina o stradanju Smolčić Zlatka. Br: 511-10-30-02-2088/91. MP, od 30. V. 1991.; Kvakić intervju.

6. „Martićevci“ u Glini

U prvoj polovini lipnja 1991. u južnom dijelu Općine Glina pojavljuju se pripadnici specijalne milicije SAO Krajine, poznati kao „martićevci“. Bili su odjeveni u maskirne odore s ćirilničnim natpisom „milicija Krajina“ na lijevom rukavu. Nedugo nakon prvih dojava da se kreću po selima, pojavljuju se u južnom dijelu grada. Viđeni su kod Predionice u vozilu s ćirilničnim natpisom „milicija Krajina“⁶³ kako se voze gradskim ulicama u vojnim *pinzgauerima* s pripadnicima JNA⁶⁴ te u gostionici Bore Bekića, jednog od vođa pobune u glinskom kraju.⁶⁵ Prema podacima do kojih je došla hrvatska strana, „martićevci“ su imali bazu na Zrinskoj gori, a bili su smješteni i u Velikom Gradcu te Obljaju. Među njima bilo je i osoba iz Općine Vrginmost.⁶⁶ Stizale su vijesti da „martićevci“ stalno jačaju te da na obuku u Knin odlaze nove skupine.⁶⁷

O njihovim aktivnostima sisačka podružnica Službe za zaštitu ustavnog poretka (SZUP – civilna obavještajna služba) izvijestila je da „u posljednje vrijeme na području Gline su sve učestalije boravili milicioneri SAO Krajine. Po gradu i selima su se kretali u uniformama ‘kontrolirajući i regulirajući promet’, naplaćujući kazne i sl.“⁶⁸ Navedeno su isprva radili na cesti Glina – Dvor i po okolnim selima. Pri tome se zbio niz incidenata koji su pogoršali sigurnosnu situaciju. Tako su 9. lipnja maltretirali dvojicu stanovnika Maje romskog podrijetla. Kao katolike smatrali su ih „ustašama“.⁶⁹ Ubrzo su počeli djelovati u gradu. Ujutro 22. lipnja „martićevac“ u odori s oznakama SAO Krajine, s još dvjema osobama, u Glini je zaustavio i pretresao hrvatskoga gardista Branka Babića, zaprijetivši mu da mora napustiti službu. Nakon toga su „martićevci“ viđeni na glinskom autobusnom kolodvoru, nepunih 100 metara od PS-a Glina.⁷⁰ Time je položaj glinskih policajaca postao još teži. Svjestan da bi susret s „martićevcima“ doveo do oružanog konflikta, što se nastojalo izbjeći, Kvakić je odlučio da policajci više ne idu u krajnji južni dio grada. Tako gradska „obilaznica“, današnja Vukovarska ulica, od prve dekade lipnja postaje *demarkacijska linija* prema južnom dijelu Gline koji su nadzirali „martićevci“, tj. bilo je opasno za policajce da onamo odlaze. Policajci su se nastojali održati na toj liniji zbog Predionice u koju je na rad i dalje dolazio velik broj žena hrvatske nacionalnosti iz Viduševca i drugih sela. Stoga se držalo autopatrolu pored Predionice, kao zaštitu od mogućeg nasrtaja „martićevaca“ na radnice. Tako je „obilaznica“ postala *nepisana granica*, prijelaz preko koje je bio rizičan.⁷¹

Pojavom „martićevaca“ krenuo je novi val noćnih bombaških napada u Glini. Pet su se noći zaredom bacale eksplozivne naprave na kuće i objekte.⁷² Jedan od minera

⁶³ Sl. zabijeska PS Petrinja o pojavi „martićevaca“ u Glini, od 17. VI. 1991.

⁶⁴ Sl. zabilješka PS Petrinja o „martićevcima“ u vozilima JNA u Glini, od 17. VI. 1991.

⁶⁵ „Čovjek koji je gledao svoj sprovod“, *Srpska nova riječ*, br. 32, 13. 12. 1991, 10-11.

⁶⁶ Izvještaj SZUP-a Centar Sisak o sigurnosnoj situaciji u Glini. Ur. br: I-I/5-Sp 281., od 24. VI. 1991.

⁶⁷ Izvještaj SZUP-a Centar Sisak. Ur. br: SP 273., od 22. VI. 1991.

⁶⁸ Izvještaj SZUP-a Centar Sisak o sigurnosnoj situaciji u Glini. Ur. br: I-I/5-Sp 281., od 24. VI. 1991.

⁶⁹ Izvještaj PS Glina o zaustavljanju Đure i Pere Jurković u V. Gradcu od pobunjenih Srba. Br: 511-10-30-2165-91., od 10. VI. 1991. 7/142.

⁷⁰ Izvještaj SZUP-a Centar Sisak. Ur. br: SP 273., od 22. VI. 1991.

⁷¹ Kvakić intervju.

⁷² „Zaredale noćne eksplozije“, *Vjesnik* (Zagreb), 25. 6. 1991, 16.

bio je „martićevac“ Dragiša Stefanović. Njegov je otac, Čedo Stefanović, u intervjuu za časopis *Srpska nova riječ* rekao da je prvi takav napad Dragiša izvršio zapaljenom bocom napunjenom benzinom.⁷³

U Glini je prva stradala gostionica „Kod mosta“ Ivana Marekovića, u noći s 20. na 21. lipnja. Onamo su često dolazili policajci, družeći se s vlasnikom i njegovom obitelji. Vjerojatno je zato na terasu gostionice bačen plinski balon koji ju je oštetio.⁷⁴ U noći s 21. na 22. lipnja bačen je eksploziv pred gostionicu „Orion“, čiji je vlasnik bio Srbin Ranko Trkulja. Glinski SDS je za napad optužio policiju, koja si time stvara povod za intervenciju.⁷⁵ Konkretno su optuživali policijske specijalce zapovjednika Slavka Muže. Među glinskim Srbima vladao je strah od specijalaca PU Sisak, za koje su znali da se kreću po ovom području, da su dobro istrenirani i naoružani.⁷⁶

U noći s 22. na 23. lipnja bačen je eksploziv pred kuću Đure Podnara, Hrvata, oštetivši niz okolnih objekata. Kuća je bila nedaleko od PS-a.⁷⁷ U noći s 23. na 24. lipnja bačen je eksploziv pred kuću Mladena Lemaića, direktora glinskog pogona „Plive“, Srbina. Stradala su dva auta i niz objekata u Ulici Vasilja Gaćeše.⁷⁸ U noći s 24. na 25. lipnja bačen je eksploziv pred voćarnicu i pekarnicu Albanaca Tahira Kadrija i Saita Martinaja u Ulici 7. udarne divizije.⁷⁹

Bilo je najava da se kontinuitet miniranja neće prekinuti, s time što će se eksploziv najprije postavljati kod „neposlušnih“ Srba, a potom kod Hrvata. S ovim je bio upoznat i PS Glina.⁸⁰

Zbog čestih eksplozija i pucnjave u noćnim satima, posebice nakon pojave „martićevaca“, hrvatsko stanovništvo glinskog kraja živjelo je u velikom strahu. Osobito je teško bilo Hrvatima u selima južno od grada, u dolini Maje, koja su bila u poluokruženju. Tu su „martićevci“ ovladali brdskim selima, nastanjenima uglavnom Srbima, te cestom Dvor – Glina, do ulaza iz Dragotine u selo Maju. Napadi „martićevaca“ na putnike na ovoj prometnici postali su gotovo svakodnevni.⁸¹ Iz tog su razloga Đuro Brodarac i Ivan Kvakić oko 15. lipnja 1991., razmatrajući potrebu za osnivanjem policijske ispostave (PI) na području PS Glina, a prema mjestu najveće ugroženosti stanovništva, razgovarali o osnivanju PI-ja u Maji. Od toga su odustali zbog neodrživosti PI-ja Maja, uglavnom iz logističkih razloga. Prednost su dali ideji o osnivanju PI-ja Gornji Viduševac.⁸²

⁷³ „Čovjek koji je gledao svoj sprovod“, *Srpska nova riječ*, br. 32, 13. 12. 1991, 10-11.

⁷⁴ Razgovor autora s Miranom Marekovićem 20. 1. 2017.

⁷⁵ Izvještaj SZUP-a Centar Sisak. Ur. br: SP 273., od 22. VI. 1991.

⁷⁶ „Uskraćeno čak i pravo na protest“, *Politika* (Beograd), 13. 6. 1991, 12; Kvakić intervju.

⁷⁷ Izvještaj PS Glina o miniranju kuće Đure Podnara. Br: 511-10-30-03-3-2451/91., od 23. VI. 1991.

⁷⁸ Izvještaj PS Glina o miniranju objekta Mladena Lemaića. Br: 511-10-30-02-2458/91., od 24. VI. 1991.

⁷⁹ Izvještaj PS Glina o miniranju objekta Tahira Kadrija i Saita Martinaja. Br: 511-10-30/2481-91., od 25. VI. 1991.

⁸⁰ Prema najavi srpskih ekstremista, idući ciljevi trebale su biti kuće Radovana Vujaklije, dr. Momčilovića te direktora „Elektre“ Glina. Izvještaj SZUP-a Centar Sisak o sigurnosnoj situaciji u Glini. Ur. br: I-I/5-Sp 281., od 24. VI. 1991.

⁸¹ U Trgovima su 18. lipnja trojica „martićevaca“ otela terensko vozilo HPT-a, a vozača Svetozara Joku šikanirala. Puno je gore 22. lipnja prošao Dragan Smiljanić iz Zagreba, rodom iz Trgovâ. Zaustavivši ga na punktu, „martićevci“ su mu pokušali uzeti auto, čemu se on protivio pa je jedan „martićevac“ zapucao i pogodio ga u oko. „Kod Dvora oteto vozilo HPT“, *Vjesnik* (Zagreb), 19. 6. 1991, 12; „Napadnute patrole Policijske postaje“, *Vjesnik* (Zagreb), 24. 6. 1991, 12.

⁸² Kvakić intervju.

7. Obrambeni plan

Učestala miniranja i optužbe čelnika SDS-a da napade vrše policijski specijalci Kvakiću su poslužili kao opravdanje za poduzimanje obrambenih priprema jer je bilo jasno da je pitanje dana kada će PS Glina biti napadnut. Prijetnje o (ponovnom) napadu na PS čule su se još od kraja 1990. godine, no pojava „martićevaca“ u Glini prijetnju je učinila realnom. Uz to je bilo više drugih pokazatelja da će uskoro doći do oružanog ustanka u kojem će biti napadnut PS.⁸³ Općinska Skupština je na izvanrednoj sjednici 18. lipnja formirala općinsko Ratno predsjedništvo te su donesene odluke o organizacijskim aktivnostima u ratnim okolnostima. Povod za donošenje ovih odluka bio je taj što je tog dana počelo trajno zasjedanje Sabora na kojem je do kraja mjeseca trebalo donijeti zakone nužne za proglašenje neovisnosti te odluku o neovisnosti Hrvatske. Bilo je jasno da je to kraj Druge Jugoslavije.⁸⁴ Po okolnim su selima intenzivirane pripreme za pobunu, formirane su naoružane postrojbe, u koje se, uz domaće, javljaju i Srbi iz okolnih općina. Tako je npr. Darko Paspalj iz Vrnograča u BiH, pišući o sebi, u zamolbi naveo: „kao dobrovoljac i komandir jedne jedinice aktivno se uključujem u borbena dejstva 26. 06. 1991. god. protiv ustavnog poretka Republike Hrvatske“.⁸⁵ Oružje se masovno dijelilo po glinskim selima. Pišući o svom ratnom putu, srpski vojnik iz Gline Miloš Pešut naveo je: „oružja je bilo u početku koliko hoćeš i kakvog hoćeš i da su pojedini ljudi imali po dvije-tri vrste naoružanja.“⁸⁶

Drugi pokazatelji bili su otprema velikih količina lijekova i sanitetske opreme iz glinske bolnice⁸⁷ te hrane iz „Prehrane“ na Zrinsku goru, glasine o zbjegovima, odlazak mladih SDS-ovaca na obuku u Knin, a i završetak školske godine 21. lipnja otvorao je širi manevarski prostor za oružano djelovanje. U tim okolnostima zapovjednik Kvakić odlučio je izraditi plan obrane PS-a. Od ranije postojeći plan obrane od nasrtaja demonstranata prilagodio je obrani od oružanog napada i otad ga redovito ažurirao (ovisno o dnevnoj sigurnosnoj i izvršnoj procjeni). Obrana je trebala počivati na ljudstvu PS-a Glina, dok su podrška trebali biti naoružani branitelji Jukinca (organizirani preko HDZ-a) i hrvatskih sela sjeverno od grada. Na gradske Hrvate nije se računalo jer ih je bilo malo i bili su zaplašeni. Od njih se moglo dobiti nešto informacija. No, kada je došlo do napada, nekolicina gradskih Hrvata spontano je pružila otpor pobunjenicima.

U Glini je, uz policajce, bila još jedna legitimna naoružana skupina – čuvari Doma za preodgoj maloljetnika, pod ingerencijom Ministarstva pravosuđa. Prema Kvakićevoj procjeni, Dom je imao više naoružanih čuvara no PS djelatnih policajaca, ali je većina bila srpske nacionalnosti. Pokušavajući pridobiti čuvare da pomognu PS-u, Stojić i Kvakić su u travnju 1991. posjetili ravnatelja Doma Mirka Drobnjaka. On im je obećao da će u slučaju napada na PS čuvari oružjem priskočiti u pomoć policiji. No, u konačnici je bilo

⁸³ Isto.

⁸⁴ „Formirano Ratno predsjedništvo“, *Politika* (Beograd), 20. 6. 1991, 11.

⁸⁵ HMDCDR, fond RSK, kut. 1036/1. Molba Zorana Miljevića iz Male Vranovine Upravi KPD Glina za radno mjesto stražara, od 4. XI. 1992., Molba Darka Paspalja Upravi okružnog zatvora Glina za zasnivanje radnog odnosa, nedatirano (u molbi Paspalj navodi da se s mjesta nastavnika tjelesne kulture u Osnovnoj školi „Bratstvo i jedinstvo“ u Vrnograču u BiH uključio 26. 6. 1991. u rat.).

⁸⁶ DASK-SACP, fond br. 625, kut. 27. Žalba Pešut Miloša Okružnom sudu Glina RSK. Br: Ku-149/92. iz 1992. g.

⁸⁷ Šterk, *Liječnik u hrvatskom Domovinskom ratu*, 68.

posve obrnuto – dio stražara i djelatnika se 26. lipnja uključio u napad na PS.⁸⁸ Jedan od njih, Miladin Ilić, Srbin rodom iz Bosne, poginuo je u borbi.⁸⁹ U napadu na PS sudjelovali su stražar Doma Dušan Stambolija⁹⁰ i Nenad Milošević.⁹¹ U borbi protiv hrvatske policije od 25. lipnja 1991. sudjelovao je Branko Jović, zamjenik rukovodioca službe osiguranja Doma.⁹² Mirko Drobnjak se u kolovozu 1991. kao kapetan I. kl. priključio srpskoj oružanoj pobuni.⁹³ Nakon što je Kvakić postao zapovjednik PS-a, Drobnjak je prekinuo kontakte s PS-om pa Kvakić nije računao na čuvare Doma u planu obrane.

Prema tom planu, u gradu Glini trebala su biti postavljena tri obrambena pojasa:

1. Prvi, vanjski, obrambeno-dojavni pojas činile su autopatrole raspoređene na trima kontrolnim točkama, s kojih se moglo nadzirati ceste između grada i okolnih sela većinski nastanjenih Srbima te donekle glavne prometnice u samom gradu, i to:

- a) kod bolnice, s koje su se kontrolirale cesta prema Šibinama te glinski most (na cesti prema Topuskom i Vrginmostu) i krajnji sjeverozapadni dio gradske „obilaznice“, koja je bila *demarkacijska linija* prema južnom rubnom dijelu grada koji su nadzirali „martičevci“, tj. bilo je preopasno za policajce da idu onamo;
- b) kod Pamučne predionice, odakle se nadzirala cesta prema Dragotini (Dvoru) i Vlahoviću (Petrinji) te krajnji jugoistočni dio gradske „obilaznice“ i put prema Poglediću (južni ulaz u dio grada, gdje su rezidirali „martičevci“);
- c) kod pogona „Plive“, gdje se kontrolirala cesta prema Majskim Poljanama te istodobno imao nadzor nad Šakićevom i Radničkom ulicom kojom se ulazilo u centar grada.

Ovakvim rasporedom htjelo se postići da „martičevci“ ne ulaze u centar grada te psihološki utjecati na gradske Srbe da budu svjesni prisutnosti policije. U slučaju ugroze, autopatrole nisu trebale prihvatiti borbu, već radijskom vezom obavijestiti PS te se povući put PS-a. Ako se ne bi mogle povući u PS, trebale su se izvući na sigurno, unaprijed određenim smjerom: s točke kod Bolnice i Predionice preko glinskog mosta prema Viduševcu, a kod „Plive“ kroz Šakićevu ulicu u Jukinac. Uz ove tri „vidljive“, postojala je i jedna „nevidljiva“ autopatrola, sastavljena od dvojice policajaca u civilnoj odjeći s civilnim autom, koja je imala zadaću kružiti gradom i radijskom vezom dojaviti eventualne aktivnosti pobunjenika. U PS-u držalo se jedno policijsko vozilo u slučaju potrebe za intervencijom. Nakon što su patrole raspoređene, počeli su problemi jer su lokalni Srbi prijetili policajcima kod „Plive“, pa se autopatrola povukla sjevernije, na raskrižje ulica Šakićeve i Ivice Gregurića u Jukinac, tj. na cestu Glina – Petrinja. Time je izgubljen nadzor nad istočnim rubnim dijelom grada te nad pristupom u središte Gline iz smjera Majskih Poljana pa je „nevidljiva“ autopatrola dobila zadaću da pojačano opservira kretanja na toj trasi.

2. Drugi obrambeno-dojavni pojas činile su četiri pješake patrole, za koje se očekivalo da postupaju po policijskim mjerama, a ako incident premaši njihove mogućnosti djelovanja, trebale su pozvati pomoć iz PS-a. Tri dvočlane patrole trebale su se kretati po užem

⁸⁸ Kvakić intervju.

⁸⁹ HMDCDR, Izveštaj organa bezbednosti K-de 31. pbr. o pogibiji Ilić Miladina. SP 17-1., od 30. VIII. 1993.

⁹⁰ DASK-SACP, fond br. 625, kut. 1. Molba Stambolija Milana za sina Stambolija Dušana za radno mjesto, od 8. X. 1992.

⁹¹ Sl. bilješka PS Pokupsko o inf. razgovoru s građaninom Gline. Br. 19., od 15. VII. 1991. 11/562.

⁹² DASK-SACP, fond br. 625, kut. 1. Biografija mr. Branka Jovića, od 7. VII. 1992.

⁹³ HMDCDR, fond SUP Glina. Sl. zabilješka OB 39. K. SVK o inf. razgovoru s Drobnjak Mirkom, od 17. III. 1993.

centru grada, na potezu od Stare gimnazije i Šumarije preko hotela „Kasina“ i autobusnog kolodvora do Veterinarske stanice, na udaljenosti od stotinjak metara od zgrade PS-a. Četvrta patrola, sastavljena od dvojice policajaca, trebala se kretati uzduž riječnog nasipa na potezu Veterinarska stanica – most na Glini. Zadaća joj je bila nadzirati što se događa u tom dijelu grada, biti veza između autopatrole kod bolnice i pješačkih patrola u centru grada te u slučaju potrebe podržati tri patrola u centru grada i autopatrolu kod bolnice. Kako PS nije imao na raspolaganju dodatnu radiostanicu, ova četvrta patrola je s PS-om komunicirala baterijskim signalnim svjetiljkama.

3. Treći, unutarnji, obrambeni pojas činili su policajci na osiguranju zgrada PS-a i na dvama stražarskim mjestima blizu njih – na Sajmištu (otvoreni prostor) i kod Suda.⁹⁴ PS Glina nalazio se na adresi Ulice žrtava fašizma br. 27 i činila su je dva objekta. Sporedni objekt nalazio se u dvorištu i policija ga je dijelila s Općinskim štabom Teritorijalne obrane. U njemu je bio policijski stacionar za spavanje, učionica, uredi upravne službe i referade, kartoteka i arhiva te skladište naoružanja, sanitetskog materijala i opreme. U taj objekt ulazilo se iz smjera Sajmišta. Glede glavnog objekta PS-a, njegove dimenzije bile su 16 x 14 metara, svojom dužinom (pročelje) stajao je s desne strane ulice, gledano u pravcu kretanja prema stadionu, udaljen od ruba asfaltirane ulice 14 metara. Zgrada je bila izgrađena od tvrdog materijala (pune male cigle), na jedan kat. U prizemlju, na zidu od ulice nalazila su se tri dupla trokrilna ostakljena prozora. Na lijevom krilu pročelja zgrade, gledano u pravcu od ulice prema zgradi, bila su ulazna vrata uvučena 1,5 m prema unutra, tj. nisu bila u razini s pročeljem zgrade. Ulazna vrata bila su jednokrilna, staklena i otvarala su se zdesna nalijevo prema unutra. Drugi dio vrata bila je staklena nepomična stijenka. Ova su vrata bila širine 2,25 m, a visine 2,30 m. Na podest ispred ulaznih vrata dolazilo se po trima betonskim stubama. Na katu zgrade, na istom zidu, bila su četiri dupla trokrilna ostakljena prozora. Predvorje u prizemlju zgrade bio je dimenzija 3,90 x 5,10 m. Iz predvorja ulazilo se u prostoriju dežurne službe, a vrata ove prostorije bila su u istoj visini s ulaznim vratima u prizemlju zgrade. Iz predvorja vodile su stube na kat zgrade koje su bile s lijeve strane predvorja, gledano od pravca ulaza u predvorje zgrade. Ulazna vrata u prostoriju dežurne službe u donjem dijelu bila su drvena, a u gornjem dijelu ostakljena i dimenzija 1,50 x 2,15 m. Lijevo krilo ovih vrata otvaralo se prema unutra nalijevo, a desni dio vrata bio je fiksiran i na njemu je bio šalter za stranke. Dežurna prostorija bila je dimenzija 3,90 x 3,30 m. S desne strane prostorije, gledano od pravca ulaza, bila je zidana kaljeva peć, a u produžetku uz isti zid drveni sanduk za drva i uređaj UKV veze. S lijeve strane prostorije na lijevom bočnom zidu bio je trokrilni prozor, a u visini prozora dva radna stola. Jedan je bio uz lijevi zid, a drugi okomito prema sredini prostorije. Vani, na prostoru između mjesta i položaja zgrade te ruba asfalta ulice, bila je travnata površina uokvirena niskom živicom. Na lijevom dijelu zgrade, gledano iz smjera ulice, bila je također manja zelena površina, uokvirena živicom. S ulice vodila je široka betonska staza, koja je sjekla zelenu travnatu površinu na dva dijela i protezala se do ulaznih stuba koje su vodile do ulaznih vrata u prizemlju zgrade. S lijeve i desne strane ulazne betonske staze bila je niska živica.⁹⁵ Procjena je bila da je zgrada PS-a loša za obranu: mala, sa slabim vizualnim

⁹⁴ Kvakić intervju.

⁹⁵ DASK-SACP, fond br. 625, kut. 34. Zapisnik o uvidaju napada na SM Glina istražnog sudije Okružnog suda u Glini Milenka Momčilovića, od 16. XII. 1994. Kri-122/94.

nadzorom okolice, dostupna za napad iz okolnih objekata. Stoga se računalo – naročito nakon dobivanja zadaće za pružanje potpore jukinačkim dragovoljcima, koji su trebali održati otvorenim ulaz u središte Gline iz smjera Petrinje – da se dio obrane postavi u susjednu zgradu Suda koja je imala bolju preglednost okoliša, bila veća i solidnije građena od PS-a, imala podrum iz kojeg se moglo pucati u ravnini zemlje, a kat je bio visok i dominirao okolišem. Taj su dio obrane, prema prvobitnoj zamisli, trebali činiti M. Pavlović (kao koordinator) i deseterica policajaca iz PS-a Petrinja.

Stražarska mjesta na Sajmištu te kod PS-a i Suda u početku su trebala funkcionirati kao dva paljbena položaja na otvorenom:

- a) kod Suda, tj. na početku puteljka koji sa sjevera obilazi ovu zgradu i ulazi u naselje sjeverno od PS-a. Tu su položaj trebali zauzeti policajci naoružani automatskim puškama.
- b) na Sajmištu, kod stabla koje se nalazilo na mjestu današnje apside crkve. Tu je trebala biti postavljena puškostrojica. Policajci bi na obama položajima od PS-a bili udaljeni nekoliko desetaka metara i nisu imali patrolnu zadaću (trebali su mirovati i motriti).

Iz ovog trećeg obrambenog pojasa policajci su trebali vatrom pokrivati prostor prema jugu i jugoistoku, tj. prema Korzu, gradskom parku, Ulici VII. banijske udarne divizije te zgradama autobusnog kolodvora, Općine i „Krava – bara“ do riječnog nasipa, prostoru i objektima, odakle se očekivalo da će djelovati napadači. Također se vatrom moglo pokrivati benzinsku crpku i ulaz u Jukinac te biti u vizualnom kontaktu s braniteljima iz Jukinca.

Postojala je bojazan da bi PS mogao biti napadnut i sa sjevera, iz naselja iza Suda i PS-a, gdje su, osim dviju kuća u vlasništvu Hrvata prezimena Šaban i Zibar, ostale kuće bile u vlasništvu Srba i bivših milicionara. No, na kraju ovi građani nisu ugrozili PS.

Zadaća Jukinčana bila je otvorenom držati cestu Glina – Petrinja, posebice na najkritičnijem dijelu, na ulazu u grad kod benzinske crpke. U slučaju napada trebali su zajedno s policajcima iz PS-a i Suda paljbom kontrolirati kritični dio. No, problem je bio taj što Jukinčani nisu htjeli postaviti straže kod crpke, već im je najisturenija straža bila u dubini naselja, kod mjesnog Doma, pa je oko 500 m ceste bilo nepokriveno. Prema Kvakićevu mišljenju, Jukinčani su bili nepouzdana, nespreni konfrontirati se sa susjedima Srbima: „niti se zamjeriti njima, niti pomoći nama“. Tako npr. nisu reagirali na isticanje srpske zastave na raskrižju Šakićeve i Jukinca.

Bilo je važno da cesta prema Petrinji ostane otvorena jer se onuda trebalo stići u pomoć. Još je u proljeće Kvakić s načelnikom Pallerom dogovorio da se u PS-u Petrinja oformi interventna deseterina policajaca rodom iz glinskog kraja te da bude pripravna ako dođe do nemira u Glini. Ti su policajci bili dobro naoružani i uvježbani za djelovanje. Nisu stacionirani u PS-u Glina, kako bi se izbjegnulo povećanje broja policajaca, a time i negativne reakcije lokalnih Srba.

Važan oslonac glinskih policajaca u slučaju napada trebala je biti glinska satnija ZNG-a iz hrvatskih sela sjeverno od grada. Njezina zadaća bila je držati lijevu obalu rijeke Gline od mosta na cesti Glina – Topusko (sâm most nisu trebali zaposjesti, nego držati pod nadzorom s lijevoga nasipa kod glinskog riječnog kupališta. Kod mosta su trebali biti pripadnici PS-a Glina do Fajerova mlina (nasuprot prve ulice desno u Jukincu iz smjera Petrinje). Gardisti su sa šezdesetak pušaka trebali izaći na riječni nasip i od mosta do mrtvice riječnog rukavca pucati prema autobusnom kolodvoru, ne toliko da bi sudjelovali u borbi, već da bi paljbenom potporom napadačima pokazali da policajci nisu sami. Trebali su držati

most otvorenim, čime bi grad imao dvije otvorene ceste za dolazak pomoći. Gardisti na potezu od mrtvice rukavca do Fajerova mlina nisu trebali paljbenu djelovati, već držati sigurno zaleđe PS-a. Tek u slučaju ako bi iz smjera Šakićeve ulice zaprijetila opasnost od presijecanja ceste kroz Jukinac, tj. opasnost da bi jukinački dragovoljci mogli biti opkoljeni, gardisti su trebali preko ustave kod Fajerova mlina prijeći rijeku i potisnuti napadače. Trebali su osigurati i čamac na mrtvici rukavca Gline (koji zbog drveća nije optički vidljiv iz grada) kojim bi se policajci mogli evakuirati ili bi im došla pomoć.

Obrambeni plan predviđao je sudjelovanje oko 100 naoružanih osoba: najmanje 30 djelatnih i pričuvnih policajaca PS-a Glina, 60 gardista glinske satnije ZNG-a i interventna deseterina PS-a Petrinja. Za slučaj neuspjeha izrađene su tri varijante: 1. povlačenje policajaca iz PS-a i obrana s nogometnog stadiona (zgrada svlačionice); 2. povlačenje policajaca na lijevu obalu rijeke Gline čamcem; 3. u slučaju nemogućnosti obrane PS-a i povlačenja, policajci su se trebali skloniti u atomsko sklonište PS-a. Ni jedna varijanta nije predviđala predaju.

Procjenu da bi uskoro moglo doći do napada na PS Kvakić je iznio na proširenom kolegiju PU Sisak, sredinom lipnja 1991. Rekao je da stanje sigurnosti u Glini podsjeća na ono iz srpnja 1941. Srpski ustanak, ovaj put protiv Republike Hrvatske, samo što nije počeo!

Procjenu je na jednostavniji način ponovio poslije 17. lipnja 1991., nakon osnutka glinske satnije ZNG-a, te s planom upoznao zapovjednika satnije Marka Sremića, koji ga je prihvatio (treću varijantu, s atomskim skloništem, Kvakić je raspravio s policajcima Ivicom Fabijancem i Stjepanom Zagorcem). Dogovoreno je da gardisti u noći s 23. na 24. lipnja pod vodstvom Mirka Pavuška izađu na glinski nasip, kako bi se provjerilo hoće li plan funkcionirati. Sremić je zbog veze trebao biti u župnom dvoru u G. Viduševcu, gdje je bio jedini dostupni telefon u selu. Kako gardisti nisu izišli na nasip tu noć, Kvakić i Sremić dogovorili su ponovni izlazak u noći s 25. na 26. lipnja. Ako ne bude napada, trebali su se povući s nasipa prije zore. No, te noći došlo je do napada i Kvakić nije mogao provjeriti čuva li garda pozadinu PS-a. Osim na policajce koji bi se zatekli u službi i gardu, u obrani se računalo i na sve druge glinske policajce (djelatne i pričuvne) hrvatske nacionalnosti. Kvakić je u danima koji su prethodili napadu svakome od njih dao usmenu zapovijed, „u četiri oka“, da u slučaju napada na PS pohitaju u pomoć čim čuju hice.⁹⁶

8. Stanje u PS-u Glina do 25. lipnja

Dok se bavio pripremama za izvedbu plana, Ivan Kvakić je od Milana Metikoša, Srbina iz Svračice, dobio obavijest da će doći do napada na PS, i to ili na Vidovdan ili u trenutku kada Sabor proglasi neovisnost Hrvatske. Naime, 22. lipnja u Lovачkom domu na brdu Pogleđić bila je naturalna zabava na kojoj je predsjednik IV-a Korać rekao kako je odlučeno da se napadne PS. Ta informacija prenesena je Kvakiću koji ju je već mjesecima očekivao, svjestan da je PS glavna smetnja u potpunom ovladaju Glinom i glinskim područjem, a koje je bilo ključ za osvajanje Banije/Banovine i njezino povezivanje s Kordunom te stvaranje uvjeta za prodor prema Kupi i Zagrebu. Time bi se završio proces političkog i teritorijalnog integriranja SAO Krajine te njezina pripajanja Republici Srbiji. Već sutradan,

⁹⁶ Kvakić intervju.

23. lipnja, Kvakić se našao s predsjednicima Općine i IV-a Jovićem i Koraćem te tajnikom Roksandićem. Nije im govorio da zna za planirani napad, već je tražio da „martićevci“ ne ulaze u Glinu, a zauzvrat na zgradi PS-a neće biti istaknuta hrvatska zastava. Jović je bio stava da su stvari otišle predaleko i da se tu ne može ništa napraviti. Kvakiću je u sjećanju ostao pogled pun mržnje koji mu je uputio tajnik Roksandić. Atmosfera koja je vladala za razgovora pokazao mu je da je obavijest točna – da je odluka o napadaju na PS konačna te se ne može spriječiti pregovorima s SDS-ovskim čelništvom Općine.⁹⁷ I među građanima se tih dana pričalo da SDS-ovci planiraju napad na PS Glina, ali se nije znalo kada.⁹⁸ Stoga je Kvakić odlučio poduzeti dodatne mjere za jačanje obrane pa je 24. lipnja otišao u PU Sisak i od načelnika Brodarca (nakon što je objasnio da je napad pitanje dana) zatražio dodatno oružje, streljivo i ručne bombe kojih u PS-u Glina nisu imali. Nije dobio baš ništa jer su skladišta PU bila prazna. PS se morao osloniti na ono što je imao. Razgovaralo se i o koncepciji obrane te dogovorilo da PS prihvati borbu i izdrži pola sata, a da će PU pomoći šaljući pojačanje. Prva je u pomoć trebala doći spomenuta interventna deseterina petrinjskih policajaca.⁹⁹

Sutrašnji dan, 25. lipnja, bio je u ozračju događanja u Zagrebu, gdje je trajalo cjelodnevno zasjedanje Sabora na kojem su se vršile posljednje pripreme pred donošenje odluke o neovisnosti.¹⁰⁰ U glinskom kraju je, u sjeni tih priprema, situacija bila vrlo napeta i eksplozivna.¹⁰¹ Pronijela se i vijest da su tijekom poslijepodneva SDS-ovski odbornici glinske Skupštine održali zatvoreni sastanak u zgradi Općine.¹⁰² Ustvari je održana izvanredna sjednica Predsjedništva SO-a Glina u proširenom sastavu, sazvana zbog proglašenja neovisnosti Hrvatske. Prema priopćenju za javnost, Predsjedništvo „radi zaštite srpskog stanovništva opštine Glina... proglašava prvi stepen opštenarodne pripravnosti radi odbrane srpskog stanovništva i njegove teritorije“.¹⁰³ Iako se u priopćenju za javnost nije navelo, po Glini je tog dana kružila vijest da se raspravljalo o konkretnoj provedbi odluke o odcjepljenju Općine od Hrvatske i pripajanju Krajini, koju se donijelo još 31. ožujka.¹⁰⁴ U osnovi, donesena je odluka o mobilizaciji radi oružane pobune, s ciljem stvarnog uključenja Gline u SAO Krajinu. Jer, usprkos svim prethodnim zbivanjima, grad je i dalje bio pod stvarnim nadzorom hrvatskih vlasti. Stav SDS-a bio je da Srbi neće živjeti u samostalnoj hrvatskoj državi te da će nakon proglašenja neovisnosti Hrvatske provesti izdvajanje SAO Krajine iz njezina sastava i uključiti je u državni savez srpskih zemalja u kojem će živjeti svi Srbi.¹⁰⁵

⁹⁷ Isto.

⁹⁸ „Strogo čuvani grad“, *Jedinstvo* (Sisak), 4. 7. 1991.

⁹⁹ Kvakić intervju.

¹⁰⁰ „Rođena je država Hrvatska“, *Vjesnik* (Zagreb), 26. 6. 1991, 1.

¹⁰¹ „Situacija na Baniji sve teža“, *Politika* (Beograd), 26. 6. 1991, 5.

¹⁰² „Martićevci“ napali Dvor“, *Vjesnik* (Zagreb), 26. 6. 1991, 12.

¹⁰³ DASK-SACP, Saopštenje za javnost sa sjednice Predsjedništva SO Glina u proširenom sastavu 25. VI. 1991. Saopštenje je objavljeno u: „Proglašen prvi stepen pripravnosti“, *Politika* (Beograd), 26. 6. 1991, 6.

¹⁰⁴ „Martićevci“ napali Dvor“, *Vjesnik* (Zagreb), 26. 6. 1991, 12.

¹⁰⁵ Saopštenje za javnost SDS-a SAO Krajine povodom razdruživanja RH od SFRJ, *Politika* (Beograd), 26. 6. 1991, 8.

Po gradskim ulicama i u okolnim selima tog je dana zamijećeno kretanje većeg broja vozila s beogradskim, novosadskim, valjevskim,¹⁰⁶ ljubljanskim, bosanskim i drugim registracijama, puno više no što je bilo uobičajeno. Kvakić, koji je kružeći autom po gradu provjeravao stanje, osobno je vidio ta vozila i nepoznate osobe u njima. Procijenivši da je situacija opasna, odlučio je mobilizirati pričuvni sastav policije te je po policijskim patrolama poslao mobilizacijske pozive s rokom za javljanje istog dana u 20,00 sati, dok se on vratio u PS. Svjestan da se PS možda neće održati, prihvatio se izlučivanja najvažnijih dokumenata, koje je potom odnio u selo Dvorišće i pohranio u kuću Ivana Šanteka. On se upravo vratio s policijske obuke i trebao preuzeti zapovjedništvo novoosnovanog PI-ja Viduševac.¹⁰⁷ Svrha osnutka PI-ja Viduševac 24. lipnja 1991. bila je potpora PS-u Glina – da njegovi policajci osiguravaju sjeverni dio Općine, gdje je živjelo hrvatsko stanovništvo, i pojačaju obranu tamošnjih sela. Time bi se glinski policajci mogli posvetiti gradu. Za formiranje ovog PI-ja bila je zainteresirana Zajednica hrvatskih MZ-a, kako bi dobila oslonac u radu. PI je nakon napada na PS Glina postao samostalni PS.¹⁰⁸

Kvakić je potom posjetio župnika Jerneića u G. Viduševcu te nakon razgovora o stanju u Glini, dogovorio da telefon u župnom dvoru bude stalno slobodan i na raspolaganju policiji. Potom je s Ivanom Šantekom otišao u PU Sisak, gdje su preuzeli dokumentaciju za novi PI te su se obojica žurno vratila u Glinu. Kvakić se sjeća kako je te večeri sa zebnjom gledao televizijski prijenos svečane sjednice Sabora na kojoj je proglašena neovisnost,¹⁰⁹ koja je počela u 18,45 sati,¹¹⁰ sluteći što slijedi. Posebice se zabrinuo nakon što su saborski zastupnici SDP-a napustili sjednicu jer je smatrao da su oni bolje obaviješteni o stanju na terenu od HDZ-ovaca te da je njihov odlazak signal da se sprema veliko zlo. Proglašavanje neovisnosti Hrvatske, pojava stranih vozila u gradu i dojava dobivena iz Lovačkog doma na Pogleđiću posve su uvjerali Kvakića da će njegov PS biti napadnut te noći. Stoga je sa zadovoljstvom dočekao dolazak pričuvnih policajaca u PS. Na mobilizacijski poziv nije se odazvao samo jedan. Nekolicina koja je dužila puške kod kuće, donijela ih je sa sobom, dok su ostali naoružani puškama iz skladišta. Svima je podijeljen po jedan borbeni komplet streljiva, 150 metaka, dok su oni koji su imali pištolje dobili po 50 metaka.¹¹¹ Srpska je strana vrlo brzo bila obaviještena o mobilizaciji pričuvnog sastava te o podjeli oružja iz skladišta.¹¹² Oko 22,00 sata u PS su pristigli i djelatni policajci koji su trebali preuzeti treću, noćnu smjenu. Kako bi povećao broj policajaca, Kvakić je odlučio produžiti rad druge smjene do iza ponoći. Uz to je telefonom pozvao u PS nekolicinu policajaca Hrvata koji su tog dana već radili u prvoj smjeni. Tako je oko 22,00 sata u PS-u bio najveći dio policijskog sastava, tj. oko 70 osoba. Nedostajao je samo dio policajca iz prve smjene – Srba i nekolicine Hrvata te onih koji zbog bolovanja ili nekog osobnog razloga nisu došli u PS.

Formirane su grupe od pričuvnih i djelatnih policajaca te poslone u pješачke i autopatrole prema ranijem planu, dok ih je dio zadržan u osiguranju zgrade PS-a. U autopatrole

¹⁰⁶ „Martićevci“ napali Dvor“, *Vjesnik* (Zagreb), 26. 6. 1991, 12.

¹⁰⁷ Kvakić intervju.

¹⁰⁸ Sremić, „Glina u razdoblju od godine 1990. do 1997.“, 355.

¹⁰⁹ Kvakić intervju.

¹¹⁰ „Rođena je država Hrvatska“, *Vjesnik* (Zagreb), 26. 6. 1991, 1.

¹¹¹ Kvakić intervju.

¹¹² „Narod u zbegovima, specijalci se koncentrišu oko naselja“, *Politika* (Beograd), 28. 6. 1991, 9.

na punkt kod Predionice poslani su mladi policajci Ivan Šantek (iz D. Viduševca) i Željko Brdarić (iz Jukinca), na punkt kod bolnice Darko Kaurić i Milan Špoljarić, a na punkt na raskrižju ulica Šakićeve i Gregorićeve stari policajac Stipo Mišković i djelatni policajac Miljenko Maljevac iz Male Soline. Četvrtu, autopatrolu u civilnom autu, činili su Stjepan Zagorac i Ivica Fabijanac. Pješačku patrolu na riječnom nasipu činili su pričuvni policajci Ivan Živčić i Mijo Šimunović, dok se šestorice koja su bila u trima patrolama po centru Kvakić ne sjeća.¹¹³ Međutim, policajci Živčić i Šimunović nisu vršili patrolu na nasipu, već su se sklonili u gostionicu „Kod mosta“, tj. u kuću Ivana Marekovića u Topličkoj ulici br. 22 (sada kućni br. 12), nedaleko od mosta preko Gline. Ondje su bila, jedno pored drugog, tri hrvatska kućanstva, dok su uokolo bile kuće nastanjene Srbima ili onima koji su živjeli u miješanim brakovima, a policajci su se vjerojatno u toj „hrvatskoj enklavi“ osjećali sigurnije te su ondje proveli noć. Uz to su vlasnik i njegov sin Miran Mareković bili naoružani lovačkim oružjem.¹¹⁴ Na stražarskome mjestu kod Suda bili su policajci Jovo Dobrijević i Zlatko Žugaj, a na stražarskome mjestu na Sajmištu Marijan Marović. U zgradi PS-a bili su uglavnom stariji policajci, dok su mlađi, tj. pričuvni bili u patrolama. Tijekom noći u PS je iz skladišta izvučeno skoro sve oružje i streljivo te jedan komplet sanitetskog materijala. Od oružja policajci su imali puške „Thompson“, „Šmajser“, „Papovke“, dvije neupucane snajperske puške, puškostrojnicu „Bren“, puškostrojnicu „Šarac“ i nešto pištolja „Crvena zastava“. Najprije su podijeljene automatske puške, potom su onima bez oružja dane „Papovke“. U skladištu je ostalo samo nekoliko starih sovjetskih pušaka „Vintovki“, za koje nije bilo streljiva. Tijekom noći vršilo se dekonzerviranje, pri čemu je nastao problem. Mato Lisac i Ivan Prajdić trebali su pripremiti „Šarac“. Rastavili su ga, ali ga nisu znali sastaviti. Također, nitko u PS-u nije znao rukovati „Brenom“ pa je obrana PS-a ostala bez te dvije teže strojnice. U PS-u nije bilo nijedne ručne bombe i tromblona. Obrana se svela na puške, pištolje i jednu laku puškostrojnicu koja je bila raspoređena na stražarsko mjesto na Sajmištu i koja je unesena u PS kad je počeo napad.

Cijelo je vrijeme zapovjednik Kvakić održavao telekomunikacijsku vezu sa Štabom PU Sisak, gdje je te noći bio dežuran Đuro Šorgić. Izvještavao ga je o sigurnosnom stanju.¹¹⁵ Tako je u 22,30 sati izvijestio da je tijekom dana u grad ušlo puno ljudi koji nisu s glinskog područja te da su se vozilima rasporedili po sporednim ulicama. Kvakić je rekao da postoji realna mogućnost napada na Glinu, zatraživši pomoć.¹¹⁶ Konkretno je zatražio da se aktivira interventna desetina u PS-u Petrinja i stacionira u selu Gora, 13 km od Gline, ondje čeka razvoj događaja i po potrebi intervenira. Kvakić se sjeća da ga je Šorgić na zahtjev za aktiviranje desetine pitao „jel ja mogu zajamčiti da će biti napada“!¹¹⁷ Nakon Kvakićeva zahtjeva Vlado Milanković dogovorio je s dežurnim inspektorom PS-a Petrinja Josipom Fakčevićem da se aktivira interventna desetina koja će po potrebi krenuti za Glinu kao pojačanje PS-u Glina. U 00,30 sati iz PS-a Petrinja javili su u PU da je desetina za intervenciju formirana, pod punom opremom, i da čeka zapovijed.¹¹⁸ U tom je periodu

¹¹³ Kvakić intervju.

¹¹⁴ Razgovor autora s Miranom Marekovićem 20. 1. 2017.

¹¹⁵ Kvakić intervju.

¹¹⁶ Evidencija događaja Štaba PU Sisak od 14. 02. 1990. do 15. 01. 1992. PU Sisačko-moslavačke. Br: 511-10-04/04-VT-207/98 DF, od 22. IX. 1998.

¹¹⁷ Kvakić intervju.

¹¹⁸ Evidencija događaja Štaba PU Sisak od 14. 02. 1990. do 15. 01. 1992. PU Sisačko-moslavačke. Br: 511-10-04/04-VT-207/98 DF, od 22. IX. 1998.

Kvakić dobio telefonski poziv od Marka Sremića da je primijećeno kako se iz smjera Šibina prema Glini kreće kolona od tridesetak automobila, no umjesto prema gradu, kolona je skrenula prema brdu Pogledić. S obzirom da su Šibine bile jako uporište SDS-a, pojava kolone najavljuje veliku opasnost.¹¹⁹ U 23,10 sati Kvakić je izvijestio PU Sisak da je tijekom prethodna dva sata iz pravca Šibina došlo u Glinu tridesetak vozila te da je stanovištvo Majske Poljane pod uzburom, navodno zbog hrvatskih specijalaca u Prekopi.¹²⁰

Na brdu Pogledić južno od grada te se noći, pod vodstvom člana regionalnog SDS-a Borivoja Bekića iz Gline, okupilo oko 850 naoružanih osoba, među kojima su bili „martićevci“ iz baze u Šamaričkim Brdanima. Bila je tu glavina voditelja i izvršitelja pobune na Baniji/Banovini, koji su planirali u ponoć napasti PS Glina. Tada se razvila polemika između onih koji su se dvoumili oko napada na PS, koje je predvodio Dušan Jović, i onih koji su bili za napad, a predvodio ih je Borivoje Bekić. Kako je protjecalo vrijeme, sve više naoružanih osoba pokolebalo se i razilazilo s Pogledića, tako da ih je na kraju preostalo samo 73. Višesatnu raspravu je ranog jutra prekinuo „martićevac“ Dragiša Stefanović uzvikom „ako neće niko, ja ću sam na tu stanicu“! Tada je odlučeno da se krene u napad. I tako je, umjesto u ponoć, u rano jutro 26. lipnja izbila oružana pobuna.¹²¹ Napad su predvodili Dušan Momčilović, Borivoje Bekić, Mile Paspalj i Dragiša Stefanović.¹²² Najvjerojatnije je napad osmislio i njime rukovodio Dušan Momčilović, bivši pripadnik Jedinice za posebne zadatke RSUP-a Hrvatske, dakle specijalac obučen za borbena djelovanja. Momčilović je kasnije, 13. srpnja 1991., vodio napad na PI Kraljevčani.¹²³ Zbog ratnih zasluga, ministar unutrašnjih poslova SAO Krajine Milan Martić 29. listopada 1991. imenovao ga je načelnikom Stanice javne bezbjednosti Glina.¹²⁴ Glavna udarna snaga bio je odred specijalne jedinice milicije „martićevci“, a lokalni dobrovoljački odredi bili su snaga podrške.¹²⁵ U *Srpskom glasu* iz travnja 1992. prenose se imena osoba za koje se navodi da su sudjelovale u napadu: Zoran Ponedjeljak, Siniša Bogunović, Duško Maslovara i George Nashil Kasman (Palestinac nastanjen u Glini), za koje su navodi da su kasnije bili pripadnici skupine „Šilt“. Nadalje: Stevo Bjelajac-Ćeva i Janko Božić (stražari Doma za preodgoj maloljetnika), Dragan Martić (radnik glinske željezare), Rajko Čupović (čiji je otac Vlado bio zapovjednik Teritorijalne obrane Glina), Pero Vladić (iz Selišta, šef voznog parka Doma za maloljetnike), Radenko Pavlović, Miodrag Čučković, Ranko Gnjatović (radnik Stambeno-komunalnog fonda), Ranko Ratković-Račak (profesor glinskog Srednjoškolskog centra), dok su Boro i Miroslav Banjanac te Mile Mamuzić zaduženi za prihvata pridošlih pobunjenika s drugih područja i njihovo raspoređivanje po Glini.¹²⁶ U napadu 26. lipnja sudjelovali su Rado-

¹¹⁹ Kvakić intervju.

¹²⁰ Evidencija događaja Štaba PU Sisak od 14. 02. 1990. do 15. 01. 1992. PU Sisačko-moslavačke. Br: 511-10-04/04-VT-207/98 DF, od 22. IX. 1998.

¹²¹ „Dušan Jović lažni vođa iz Gline“, *Srpska nova riječ*, 18. 5. 1992, 16-18.

¹²² HMDCDR, fond 39 K, kut. 39. Sl. zabeleška o zapažanju iz razgovora sa predsjednikom Skupštine RSK Milom Paspaljom načelnika bezbednosti 24. pbr. Glina majora Vlade Dodoša, od 15. IX. 1993.

¹²³ „Ljubimo i neprijatelje svoje“, *Nova riječ* (Glina), br. 58-59, 30. 4. 1993, 30.

¹²⁴ „Obučenosť ‘specijalaca’ na visokom nivou“, *Politika* (Beograd), 30. 10. 1991, 6; HMDCDR, kut. 267/68. Informacija o nekim problemima u radu SDB. MUP RSK SDB od 11. XI. 1991.

¹²⁵ HMDCDR, kut. 306. Spis 93. Govor komandanta 24. brigade TO, pukovnika Marka Vrcelja 1. novembra 1992. godine, povodom prve godišnjice osnivanja brigade. Komanda 24. brigade TO. Br: 01-23-2., od 1. 11. 1992.

¹²⁶ „Velika prevara“, *Srpski glas*, br. 28, 13. 4. 1992, 4.

van Lončar¹²⁷ i Darko Paspalj, obojica iz Majskih Poljana.¹²⁸ U policijskim se izvješćima kao napadači spominju Čane Divjakinja (kao jedan od vođa), stolar Siniša Martić, Milan Nedić¹²⁹ te Milkan Milanović.¹³⁰

U međuvremenu je negdje iza ponoći Kvakić krenuo u obilazak svojih ljudi koji su bili u patrolama. Obišao je i zgradu Suda, čija su vrata bila zaključana. Odustao je od zamisli da ih provali jer bi, u slučaju da do napada ipak ne dođe, bilo teško objasniti zašto je policija provalila u Sud. Procijenio je da će se moći provaliti bez većih problema tijekom očekivanog napada. Za obilaska našao se i s osobom koja ga je obavijestila da je prije nekoliko sati u sjedištu glinskog SDS-a (kod stare ljekarne) održana sjednica Ratnog vijeća, tj. Ratnog predsjedništva na kojoj su donesene odluke da se proglašeno ratno stanje, uzbune sela i blokiraju prilazi gradu. Na temelju te dojave, a znajući da su glinska sela naoružana, Kvakić je zaključio da uskoro predstoji napad.¹³¹

Navodno je predsjednik SO-a Dušan Jović proglasio ratno stanje dva sata nakon saborske odluke o neovisnosti Hrvatske.¹³² Predsjednik IV-a Milan Korać ovako je objasnio cilj proglašenja: „Naša opština, sa dr. Jovićem na čelu, ušla je u ovaj rat bez kalkuliranja i sa dubokim uvjerenjem da je ovo istorijska prilika da se jednom za svagda riješi srpsko pitanje na prostorima bivše Jugoslavije. Svi Srbi trebaju živjeti u jednoj državi, bez obzira dali se ona zvala Velika Srbija ili Jugoslavija“.¹³³ Kvakić je u 1,30 sati o ovoj dojavi izvijestio PU Sisak¹³⁴ te oko 2,00 sata odlučio da petnaestak policajaca iz druge smjene, koje je dotad zadržavao, pusti da odu kućama. Razlog je bio taj što je među njima bilo najviše Srba, čijim je odlaskom želio smanjiti sigurnosni rizik u PS-u.¹³⁵ Kasnija događanja pokazala su osnovanim ovakvo razmišljanje. Naime, brojni glinski policajci srpske nacionalnosti nakon okupacije Gline počeli su raditi u Stanici milicije SAO Krajine.¹³⁶ Nakon odlaska druge smjene, za obranu PS-a ostalo je 60-ak policajaca, od čega samo dvojica srpske nacionalnosti: djelatni Dušan Novaković, šifrant na dežurstvu koji je održavao komunikacije, i pričuvni Pero Jazavac. U međuvremenu množili su se signali da uskoro slijedi napad. Negdje iza 2,00 sata u PS je došao Đuro Ljiljak, djelatni policajac srpske nacionalnosti, tada izvan službe. Obišao je PS, propitujući se među kolegama o stanju. Kvakić je zaključio da je došao u izviđanje stanja pred napad. Nakon što je Ljiljak otišao, Kvakić je iz skladišta donio još jedan komplet sanitetskog materijala, koji je kasnije dobro došao pri previjanju ranjenika. Ljiljak je nakon okupacije Gline zauzeo visoki položaj – 1992. godine bio je sekretar SUP-a Glina MUP-a Krajine. Negdje u to vrijeme Kvakić je dobio dva telefonska

¹²⁷ „Radovan nikad ne bježi“, *Nova riječ* (Glina), br. 54-55, 8. 2. 1993, 10.

¹²⁸ „Spasio ga Duško Maslovara“, *Nova riječ* (Glina), 11. 10. 1991, 5.

¹²⁹ Sl. bilješka PS Pokupsko o inf. razgovoru s građaninom Gline. Br. 19., od 15. VII. 1991. 11/562.

¹³⁰ Obavijest ATJ „Lučko“ iz Prekopa, od 1. VII. 1991. 44/47.

¹³¹ Kvakić intervju.

¹³² NAZG, Jernei, *Ratna spomenica*, 80.

¹³³ „Teze za raspravu: polit-ekonomska pozicija opštine Glina“, *Otađbina: glasilo opštinskog odbora SDS-a srpskih zemalja Glina* (Glina), br. 2, septembar 1994, 31.

¹³⁴ Evidencija događaja Štaba PU Sisak od 14. 02. 1990. do 15. 01. 1992. PU Sisačko-moslavačke. Br: 511-10-04/04-VT-207/98 DF, od 22. IX. 1998.

¹³⁵ Kvakić intervju.

¹³⁶ HMDCCR, kut. SUP Glina. Sl. zabilješka SM Glina o izvršenom uviđaju požara u D. Klasniću, od 15. IX. 1991.

poziva. Prvi od sisačkog novinara Željka Maljevca, koji je javio da ima informaciju iz Beograda da će Glina biti napadnuta te noći. Potom je zvala novinarka zagrebačkog *Vjesnika* Miroslava Kreća (danas Rožanković), rekavši kako se redakcijom širi vijest HINA-e da je Glina napadnuta, tj. da je pala. U međuvremenu je iz PU Sisak sa stanjem u Glini upoznat djelatnik Službe državne sigurnosti u Operativnom štabu MUP-a u Zagrebu, Ante Letica, koji je telefonom nazvao PS Glina i kod Kvakića se raspitivao o stanju. Tijekom noći Kvakić je specijalnom telefonskom linijom komunicirao s načelnikom Brodarcem, izvješćujući ga o stanju, i potvrdio dogovor da se PS brani barem pola sata, dok ne stigne obećana pomoć. Svjestan da je pred njim neizvjesnost, Kvakić je nazvao petrinjskog HDZ-ovca Josipa Vuića i zamolio ga da njegovoj ženi (obitelj je živjela u Petrinji) prenese poruku da ne može doći kući, ne otkrivajući da je razlog očekujući napad.¹³⁷

9. Početak napada

Negdje oko 4,00 sata pobunjeni Srbi su u južnom dijelu grada napali dvočlanu autopatrolu,¹³⁸ koja je trebala biti na kontrolnoj točki kod Pamučne predionice. Autopatrola se uspjela izvući iz tog dijela grada kroz današnju Ulicu žrtava Domovinskog rata. No, umjesto da se potom upute prema PS-u, kako im je ranije bilo zapovjedbano da postupi u slučaju napada, policajci iz ove autopatrole kroz današnju Ulicu kralja Tomislava uputili su se prema glinskom mostu.¹³⁹

Vozeći se prema glinskom mostu, policajci iz ove autopatrole usput su o napadu obavijestili drugu autopatrolu na kontrolnoj točki kod bolnice, u kojoj su bili Darko Kaurić i Milan Špoljarić. Kaurić je tada radijski javio u PS da je počeo napad. Bila je to prva vijest. Tih lipanjskih noći u Glini se učestalo pucalo, zbog čega se u PS-u nije znalo da su pobunjenici napali prvu autopatrolu. A ni ti policajci nisu radijskom vezom javili da su napadnuti. Sukladno s ranijom zapovijedi da se u slučaju napada povuku prema PS-u, policajci Kaurić i Špoljarić napustili su kontrolnu točku kod bolnice i vozili se Ulicom kralja Tomislava namjeravajući skrenuti u Ulicu kneza Branimira i onuda doći u PS. No, nisu daleko dospjeli. Nakon nekih sto metara, kod kuće Vladimira Brebrića, presreli su ih pobunjenici i zarobili. Kaurić je još samo putem radijske veze uspio javiti u PS: „Izgleda da ćemo se morati predati“. Pri zarobljavanju nisu pružili otpor te su odmah odvezeni u Lovački dom na Poglediću. Na putu za Pogledić prevezeni su pored napadačke kolone, čije je čelo bilo kod Bogunovićeve kuće, a začelje kod Šemerčeva vrela. Posljednja dojava da se autopatrola predaje pokazala je Kvakiću da su „martićevci“ krenuli na grad te da su se zarobljavanjem auta dokopali i radiostanice s koje mogu pratiti policijsku radijsku komunikaciju. No, nije mu bila jasna ni jačina napada ni sudbina autopatrole Kaurić – Špoljarić. Stoga je zapovjedio policajcima Marku Pavloviću i Slavku Mihaliću da autom krenu u taj dio grada, izvide stanje i eventualno pomognu napadnutoj autopatroli. Izabrao je Pavlovića, starog policajca u kojeg je imao povjerenja da je sposoban za intervenciju i

¹³⁷ Kvakić intervju.

¹³⁸ HMDCDR, fond 622, mtbr. JNA, kut. 24. Izvještaj OB K-de 622. mtbr. OB-u 10. K. o stanju bezbednosti na Banijsko-Kordunskoj regiji. Str. pov. br: 26/352-1., od 26. VI. 1991.

¹³⁹ Kvakić intervju.

koji se ne boji ući u borbu. Ova autopatrola je uspjela proći Ulicu kneza Branimira, Ulicu kralja Tomislava, bolnicu, pola Vukovarske ulice te se potom Frankopanskom ulicom zaputila natrag prema PS-u. Na samom kraju Frankopanske ulice, gdje se ulazi u Trg dr. Franje Tuđmana, kod kioska pored stare ljekarne, autopatrola je napadnuta pušćanom paljbom. Policajac Mihalić uspio se izvući iz auta i skloniti u blok zgrada oko nekadašnje kuće Kohn uz istočni rub Ulice Stjepana i Antuna Radića, južno od Spomen-doma, gdje je zarobljen. Jedan od onih koji su ga zarobili bio je Zoran Ponedjeljak zvani „Sova“, sitni lokalni kriminalac, čiji je brat Goran Ponedjeljak bio policajac PS-a Glina. Bili su djeca iz miješanog hrvatsko-srpskog braka. Marko Pavlović je iz auta uzvratio paljbu pa su se napadači povukli, no i on je ranjen. Metak ga je pogodio u desnu ruku. Krvareći, uspio se pješice, preko Korza, vratiti u PS. Kvakić, koji ga je dočekaao pred PS-om, sjeća se da je došao držeći u lijevoj ruci desnu ruku koja je krvarila, a preko podlaktice desne ruke nosio je pušku. Bio je vidno iscrpljen, blijed i jedva je hodao. Kolege su ga previle, a Kvakiću je rekao da ih napada 30 „martićevaca“. Napad na autopatrole bio je uvod u napad na PS. Samo nekoliko minuta nakon Pavlovićeva dolaska u PS, pobunjenici su se pojavili u visini zgrade Šumarije i hotela „Kasina“ te zapucali na policijsku patrolu kod Katastra.¹⁴⁰ Policajac Željko Lipak, koji je svojim civilnim autom također krenuo u pomoć zarobljenoj patroli, kod Predionice vidio je veću skupinu „martićevaca“ u uniformama kako trče prema centru grada te se žurno vratio u PS, da bi ga branio.¹⁴¹ Kvakić se sjeća kako mu je Lipak nakon ulaska u PS rekao: „Pucaju na nas“, a on mu je odgovorio: „Pucajte i vi“. U međuvremenu su pobunjenici brzo napredovali prema PS-u, stalno pucajući u tom smjeru. Pojavili su se i u parku te iz smjera autobusnog kolodvora, preskačući zidić koji ga dijeli od Općine, napredovali kroz dvorište Općine, ušli u objekte nasuprot PS-a – garaže i šupe – i ondje počeli zauzimati položaje. Nekolicina policajaca koja se zatekla ispred PS-a zapucala je po njima pokušavajući ih zaustaviti ili usporiti u napredovanju. Kako nije bilo prikladnih položaja s kojih bi se mogli braniti izvan PS-a, povukli su se u zgradu, omogućivši time napadačima da dođu u neposrednu blizinu PS-a i zauzmu navedene položaje. U međuvremenu je Kvakić iz svog ureda nastojao javiti u PU Sisak što se zbiva. Na raspolaganju imao je telefon „specijal“ kojim je mogao uspostaviti vezu sa svakim tko je bio u sustavu MUP-a i stacionarnu radiostanicu. U prvom trenutku pokušao je uspostaviti telefonsku vezu s PU Sisak. Znao je da je zarobljen policijski auto s radiostanicom i da pobunjenici mogu pratiti njegovu komunikaciju. No, telefonska veza s PU bila je zauzeta te je morao radiostanicom uspostaviti vezu s PU Sisak. Kad je počeo napad, promijenio je svoj kôd u „Gacka-3“ (PU Sisak bila je „Gacka-1“). Čim bi se na to prešlo, dežurstvo u PU znalo je da je izvanredna situacija.¹⁴²

U 4,30 sati Kvakić je u PU Sisak javio da su uniformirani „martićevci“ pucali na patrolu PS Glina i da se policija brani. Načelnik Brodarac i zamjenik Milanković zapovjedili su interventnoj desetini iz PS-a Petrinja i jednom dijelu Posebne jedinice policije PU Sisak da krenu za Glinu. U 4,40 sati Kvakić je tražio da se požuri s pomoći.¹⁴³ Kako zbog zaro-

¹⁴⁰ Isto.

¹⁴¹ Hrvatski informativni centar, Iskaz Željka Lipaka. Br: 3F1GLG4E001., od 7. IV. 1993.

¹⁴² Kvakić intervju.

¹⁴³ Evidencija događaja Štaba PU Sisak od 14. 02. 1990. do 15. 01. 1992. PU Sisačko-moslavačke. Br: 511-10-04/04-VT-207/98 DF, od 22. IX. 1998.

bljene radiostanice nije mogao otvoreno govoriti, od PU je zatražio da mu oslobode jednu telefonsku liniju koja bi bila stalno otvorena, što je odmah napravljeno, te su u PU Sisak iduća tri sata mogli izravno pratiti bitku za PS Glina. Koliko se Kvakić sjeća, na početku je na vezi bio Šorgić, a na samom kraju Boris Posavec. Tijekom idućih sati razgovarao je i s Đurom Brodarcem te kasnije s Joškom Morićem, pomoćnikom ministra unutarnjih poslova, koji je došao u PU. Glavna tema razgovora bio je dolazak pomoći, tj. realizacija dogovorenog: PS Glina prihvatit će borbu, a PU Sisak poslat će pomoć i razbiti napadače. Uz to je stalno izvještavao o tijeku borbe te tražio da se iz Siska pošalje sanitetsko vozilo za izvlačenje ranjenog Pavlovića.¹⁴⁴ U PU Sisak je nakon dojave o napadu vladala zbunjenost i nepripremljenost na promptno reagiranje. Satima se pripremalo slanje pomoći, a sisački ZNG odbio je poslati ljude u Glinu bez odobrenja Ministarstva obrane.¹⁴⁵

U međuvremenu se stanje u Glini drastično pogoršavalo. Vidjevši da se napadači sa svih strana približavaju PS-u, malen dio policajaca iz patrola i sa stražarskih položaja povukao se u PS, a ostali se sklanjaju uz rijeku Glinu (riječno korito i zgrade blizu njega) te u kuće u naselju iza PS-a i ne sudjeluju u obrani. U PS-u se u trenutku početka napada našlo 14 policajaca: 1. Ivan Kvakić (djelatni), 2. Dušan Novaković (djelatni), 3. ranjeni Marko Pavlović (djelatni), 4. Ivan Šantek iz Dvorišća (djelatni, zapovjednik PI Viduševac), 5. Slavko Crnković (pričuvni), 6. Zvonko Cvetković (pričuvni), 7. Ivan Horvatić (pričuvni), 8. Josip Janković (pričuvni), 9. Pero Jazavac (pričuvni), 10. Željko Lipak (pričuvni), 11. Mato Lisac (pričuvni), 12. Marijan Marović (pričuvni), 13. Ivan Prajdić (pričuvni) i 14. Tomislav Rom (pričuvni). Nekoliko minuta nakon početka napada došlo im je pojačanje. Čim su čuli pucnjeve iz smjera PS-a, policajci izvan službe, (15.) Zvonko Plemenčić (pričuvni) i (16.) Nikola Škrljac (djelatni), iz Jukinca pohitali su u pomoć. Uspjeli su ući u PS prije no što su napadači zauzeli sjeverni dio parka, čime su blokirali zgradu s istoka. Uz to u zgradu je došao i mladi djelatni policajac srpske nacionalnosti (17.) Milan Vujaklija. Kako je bio iz udaljenog sela Obljaj, spavao je u policijskom stacionaru u susjednoj zgradi. Pucnjava ga je probudila te je, zbunjen, utrčao u zgradu PS-a, ne znajući što se događa. Idućih sati sklanjao se u maloj zatvorskoj ćeliji PS-a, zaštićenoj od metaka. Time se broj policajaca u PS-u popeo na 17. Glede drugih, Kvakić zna da se policajac Emil Belčević sklonio u jednu od kuća iza PS-a (vjerojatno u kuću Alekse Čučilovića) i nije sudjelovao u borbi. Zlatko Žugaj se sa straže kod Suda sklonio u kuću u kojoj su bili djelatni policajci Mile Velić i Miško Dajić. Nitko od njih nije sudjelovao u borbi. Drugi policajac sa stražarskog položaja kod Suda, Jovo Dobrijević, prema iskazu Zlatka Žugaja, pridružio se pobunjenicima koji su pretrčavali po parku i zauzimali paljbene položaje. U pomoć PS-u nisu došle dvije autopatrole: prva koja je trebala biti na raskrižju Šakićeve i Gregurićeve ulice te druga koja je u civilnom autu kružila gradom. Ukupno gledajući, u početku napada borbu za obranu PS-a prihvatilo je samo 13 policajaca (ranjeni Pavlović i trojica policajaca Srbina: Novaković, Jazavac i Vujaklija, nisu sudjelovali u borbi). Osim ranjenog Marka Pavlovića, u PS-u nije bio ni jedan „stari“ policajac, tj. negdašnji milicionar hrvatske nacionalnosti.¹⁴⁶ Neki su nakon otpočinjanja napada otišli u druge dijelove Hrvatske i odbijali se vratiti

¹⁴⁴ Kvakić intervju.

¹⁴⁵ Evidencija događaja Štaba PU Sisak od 14. 02. 1990. do 15. 01. 1992. PU Sisačko-moslavačke. Br: 511-10-04/04-VT-207/98 DF, od 22. IX. 1998.

¹⁴⁶ Kvakić intervju.

na područje PU Sisak.¹⁴⁷ „Nestali“ su i gotovo svi djelatni „novi“ policajci te većina od pedesetak pričuvnih policajaca mobiliziranih prije osam sati. Broj od 13 policajaca bio je neusporedivo manji od onoga na koji je Kvakić u obrambenim planovima računao, a koji se kretao od 50 do najmanje 30. Tako mali broj bio je dostatan samo za obranu zgrade PS-a te je Kvakić odustao od namjere da dijelom ljudstva zaposjedne zgrade Suda i Štaba TO-a te da odatle brani PS. Time je izgubljena mogućnost da se paljbeno pokriva i otvorenim drži ulaz u grad u smjeru Petrinje, odakle se očekivala obećana pomoć. Iskoristivši tu situaciju, kao i činjenicu da se Jukinčani nisu uključili u borbu, pobunjenici su blokirali ulaz u grad. Dovezli su kamion-cisternu te njime kao barikadom prepriječili cestu kod benzinske crpke. Time su pod nadzor stavili ovaj putni pravac odakle je trebala doći pomoć i tako opkolili PS Glina.¹⁴⁸

10. Napad na kuću Marekovića

I dok se niti jedna od planiranih otpornih točki oko PS-a nije uspostavila, neplanirano je u zapadnom dijelu grada nastalo hrvatsko obrambeno uporište. Bila je to obiteljska kuća Ivana Marekovića u kojoj je bila gostionica „Kod mosta“, smještena u Topličkoj ulici br. 22 (sada je novi kućni br. 12), u prvoj kući pored mosta preko rijeke Gline. Kao što je već spomenuto, u tom su objektu noć proveli pričuvni policajci Ivan Živčić i Mijo Šimunović. S njima su bili vlasnik Ivan i njegov sin Miran Mareković, obojica naoružana lovačkim oružjem. Boravili su u gornjem, drugom katu i potkrovnom dijelu kuće. Odatle su vidjeli i čuli okupljanje većeg broja osoba pred bolnicom, koja je bila jedno od mjesta okupljanja pobunjenih Srba.¹⁴⁹ Naime, iz smjera Gornjeg Selišta, od izvora Žarkovac, u napad je krenula skupina od 70-ak napadača (prema procjeni Stipe Conjara iz zaseoka Klobučari koji ih je brojio dok su prolazili). U grad su ušli prešavši prugu ili kod Čučkovića vrela ili kod kuće Bakšić; gradskim ulicama približavajući se mostu, zauzeli su položaje nedaleko od njega i bolnice. Zadaća ove skupine pobunjenika bila je blokirati most i spriječiti dolazak moguće pomoći PS-u iz smjera Viduševca.¹⁵⁰

Oko 4,00 sata dvojica policajaca i članovi obitelji Mareković čuli su pucanje po gradu, da bi se nedugo iza toga iz smjera bolnice pojavilo plavo policijsko vozilo. Zaustavilo se ispred skladišta Solara, 50 do 70 metara od kuće Marekovića, te se vidjelo da je oštećeno. Iz njega su izašli policajci Ivan Šantek (iz Donjeg Viduševca) i Željko Brdarić. Iz smjera grada grada začula se pucnjava te su se ta dvojica policajaca sklonila u kuću Marekovića.¹⁵¹ Oštećeni policijski auto, sav izrešetan mecima još od napada u južnom dijelu grada, kod Predionice, ostao je na ulici.¹⁵²

Oštećeni auto ukazao je pobunjenicima da su se policajci sklonili u kuću Marekovića te su otvorili paljbu. Osim iz pušaka, na kuću su ispaljivali tromblone. Iznutra su četvori-

¹⁴⁷ Zahtjev PU Rijeka za provjerom Velić Mile. Br: 511-09-02/D-9863/91., od 29. VI. 1991.

¹⁴⁸ Kvakić intervju.

¹⁴⁹ Razgovor autora s Miranom Marekovićem 20. 1. 2017.

¹⁵⁰ Kvakić intervju.

¹⁵¹ Razgovor autora s Miranom Marekovićem 20. 1. 2017.

¹⁵² „Strogo čuvani grad“, *Jedinstvo* (Sisak), 4. 7. 1991.

ca policajaca i dvojica naoružanih civila uzvratila paljbu, pucajući u smjeru odakle su ih pobunjenici napadali. Nakon što je s hrvatske strane uzvraćena paljba, nastalo je zatišje. Otpor je omeo pobunjenike u zauzimanju mosta. Mogli su ga samo vizualno i paljbenu kontrolirati iz daljine te tako spriječiti mogući dolazak pomoći PS-u preko njega, ali ne i postaviti barikadu kao u Jukincu.¹⁵³ No, i to je bilo dovoljno da pobunjenici blokiraju most na Glini i tako posve opkole PS Glina.¹⁵⁴

Nakon što je nastupilo zatišje, Miran Mareković je, želeći bolje vidjeti odakle se sve puca po njegovoj kući, sišao s tavana na drugi kat. Tu ga je u nogu pogodio hitac iz vojnog snajpera 7,9 mm. Strijelac je bio na Solarovu skladištu. Od šoka u prvi trenutak nije ni shvatio da je pogoden i teško ranjen. Kako je obilno krvario, otac i majka su, previjajući mu ranjeno mjesto plahtom, pokušali zaustaviti krvarenje te ga sklonili u podrum. Uto je ponovno počela snažna puščana paljba i ispaljivanje tromblona na kuću. Kada je nastupilo iduće zatišje, sestra Dinka ukrcala je Mirana u auto i izvezla iz dvorišta kako bi ga prevezla u bolnicu u Sisak. Dok je auto prelazio most, pobunjenici su pucali na njega iz smjera bolnice. Nisu ga pogodili jer je na tome mjestu mosta pravi mali zavoj, što je pružilo zaštitu autu. U bolnici su mu konačno zaustavili krvarenje.¹⁵⁵

11. Obrana PS-a Glina

Policajci su od ranije imali razrađen raspored obrambenih položaja u zgradi PS-a u slučaju napada te su, povlačeći se u zgradu, zauzeli položaje iza prozora. U prizemlju su iza četiriju prozora (tri na pročelju i jedan na istočnom kraju hodnika) bila sedmorica policajaca. Iza leđa bile su im prostorije sigurne od paljbe (sobe za otpremu službe i zadržavanje te soba vođe sektora). Izvan zgrade, iza velike hrpe ogrjevnog drva, bio je paljbeni položaj dvojice policajaca: Tomislava Roma i Nikole Škrljca. Ta hrpa drva bila je visoka oko jedan metar, nalazila se sjeveroistočno od PS-a u smjeru zgrade Suda i bila udaljena od PS-a, tj. prozora na istočnom kraju hodnika oko pet metara. S ovoga položaja pucali su u smjeru parka. Određenu zaštitu policajcima na ovom položaju pružala je zgrada Suda koja ih je dijelom vizualno skrivala od srpskih položaja u parku. Na katu PS-a bila su dvojica policajaca: Josip Janković koji je „Papovkom“ pucao s prozora na istočnom kraju hodnika prema parku, sklanjajući se u mrtvom kutu uz prozor, i Ivan Kvakić koji je automatskom puškom zauzeo položaj u svom uredu uz prozor iznad ulaznih vrata, zaklanjajući se iza zida između dvaju prozora. Dijelom je spustio drvene rolete kako napadači ne bi vidjeli kretanje u sobi i da se od njih rikošetiraju hici. S tog je prozora pucao u smjeru jugoistoka i jugozapada, prema Općini, „Krava-baru“, Veterinarskoj stanici te prostoru Sajmišta. Međusobno su bili udaljeni desetak metara i održavali komunikaciju dovikujući se kroz otvorena vrata. Kvakić je uz to više puta silazio niz dio stubišta i odatle vikao prema sobama u prizemlju, iz kojih su se policajci branili, poticao ih da izdrže i hrabrio da dolazi pomoć. Prema Kvakićevim spoznajama, policajac Marijan Marović se sa svojeg stražarskog mjesta

¹⁵³ Razgovor autora s Miranom Marekovićem 20. 1. 2017.

¹⁵⁴ HMDCDR, fond 622, mtbr. JNA, kut. 24. Izvještaj OB K-de 622. mtbr. OB-u 10. K. o stanju bezbednosti na Banijsko-Kordunskoj regiji. Str. pov. br: 26/352-1., od 26. VI. 1991.

¹⁵⁵ Razgovor autora s Miranom Marekovićem 20. 1. 2017.

na Sajmištu nije povukao u glavnu zgradu PS-a, već u dvorišnu zgradu i odatle, iz velike dvorane (učionice), pucao u smjeru Sajmišta i autobusnog kolodvora.

Pobunjenici su zauzeli paljbene položaje na trima smjerovima:

1. jugozapadno od PS-a na širem prostoru Sajmišta i Runjaninove ulice od autobusnog kolodvora do Veterinarske stanice;
2. južno od PS-a, u nizu manjih objekata (garaža i suša) u dvorištu zgrade Općine;
3. istočno od PS-a u gornjem (sjevernom) dijelu parka, gdje su se zaklanjali iza stabala. Kvakić se sjeća da mu je izlazeće sunce zabljesnulo oči i nije mogao vidjeti napadače u parku.

Pucali su iz smjera Veterinarske stanice i „Krava-bara“ (gdje je bio pobunjenik nadimka „Os“, kojeg je prepoznao Marijan Marović), iza zidića koji dijeli autobusni kolodvor od Općine, iz potkrovlja garaža (u dvorištu Općine) podižući crepove i isturajući cijevi pušaka, te iz kućice lijevo od garaža. Kvakić se sjeća kako su hici „šišali“ grane i lišće stabala koje je padalo posvuda oko PS-a. S obje strane ulice ispred PS-a bila su krošnjasta stabla drvoreda koja su krošnjama ograničavala vidljivost. Kvakića je mučilo ima li pobunjenika iza PS-a, na nogometnom igralištu i u naselju, tj. je li policajcima u PS-u otvorena ili odsječena odstupnica prema sjeveru.

Nakon što su zauzeli ove položaje, pobunjenici idućih sati nisu dalje napredovali. Ni u jednom trenutku nisu pokušali izvršiti pješački napad na sâm PS, niti ući u zgradu, pa čak ni u susjednu zgradu TO-a. Bilo je očito da nisu spremni izvršiti opasani frontalni napad na PS.¹⁵⁶

Glede broja napadača, u izvješću JNA navodi se da je PS napalo oko 50 „martićevaca“ te još oko 70 Srba iz Gline i 30-ak iz okolnih sela. Dakle, omjer napadača i branitelja bio je 10 : 1.¹⁵⁷

Puškaranje oko PS-a počelo je u 4,30 sati. S vremenom je paljba po zgradi jačala i policajci su uzvraćali paljbu. Osim iz pušaka, pobunjenici su pucali po PS-u i iz „Šarca“ koji je bio postavljen negdje kod „Krava-bara“. Njime se pod vatrom držao prostor između PS-a i zgrade TO-a te je razbijena soba dežurnice u PS-u. Prema Kvakićevu mišljenju, iz „Šarca“ je po PS-u pucao Nebojša Jelić. Kasnije, kad su već bili zarobljeni i otpremljeni u selo Hajtić, Jelić, okičen redenicima, tukao je Kvakića „Šarcem“. Zbog blizine objekata u dvorištu Općine i stabala u parku koji su napadačima pružali zaklone, policajci ih vatrom nisu mogli držati na većoj udaljenosti, za razliku od Sajmišta, gdje napadači na travnatoj čistini nisu imali zaklona pa su bili prisiljeni pucati s veće udaljenosti, od „Krava-bara“ i smjera Veterinarske stanice.¹⁵⁸

Osim po PS-u, pobunjenici su rafalnom paljbom pucali i na župni stan u Runjaninovoj ulici u centru grada. Čistom srećom nije stradao župnik Vlado Bogdan koji je minutu-dvije prije paljbe bio pokraj prozora na katu župnog stana. Pobunjenici su provalili i u župnu crkvu.¹⁵⁹

Od početka napada Kvakić je ležao na podu uz radiostanicu, telefon i pušku kojom je periodično pucao kroz prozor. Na radiostanici slušao je sve radijske veze koje je mogao

¹⁵⁶ Kvakić intervju.

¹⁵⁷ HMDCDR, fond 622, mtrb. JNA, kut. 24. Izvještaj OB K-de 622. mtrb. OB-u 10. K. o stanju bezbednosti na Banijsko-Kordunskoj regiji. Str. pov. br: 26/352-1., od 26. VI. 1991.

¹⁵⁸ Kvakić intervju.

¹⁵⁹ „Strogo čuvani grad“, *Jedinstvo* (Sisak), 4. 7. 1991.

uhvatiti. Tako je uhvatio vezu „Kapela“ na ručnoj radiostanici koja je emitirala negdje u blizini PS-a. Iz razgovora koji su se vodili putem nje shvatio je da su ti ljudi blizu i procijenio da je to netko tko je došao u pomoć PS-u. Stoga je sa stubišta doviknuo kolegama da izdrže, da im dolazi pomoć. To je bila interventna skupina sisačkih policajaca (Mužina grupa) koji su kombijem došli do Jukinca, tj. u visinu Fajerova mlina i krenuli pješice uzvodno uz desnu obalu Gline prema gradu. Došli su negdje do glinskog nasipa kod ušća stare Maje, no zbog jake pucnjave nisu se zaputili prema PS-u, već su se vratili do kombija i preko Prekope otišli u G. Viduševac. Interventna desetina iz PS-a Petrinja nije ni dotle došla. Ona je jedva prešla granicu petrinjskog staničnog područja – zaustavila se u selu Marinbrod i formirala tzv. kružnu obranu. Tako se planirana pomoć nije uključila u borbu. Nakon što je više puta prošlo pola sata, koliko se PS trebao samostalno braniti, Kvakić je shvatio da to višestruko probijanje intervencijskih rokova, mûk Glinske satnije ZNG-a te uzmak intervencionista znači da se njegovim ljudima neće organizirano pomoći. Glinski policajci bili su prepušteni sami sebi te su morali izdržati što duže u obrani dok ne stigne pomoć ili se prekine napad. Zbog nedolaska pomoći, Kvakić se izderao na Joška Morića, ustvrdivši: „sve se okrenulo naglavačke“. Vjerojatno je tada Morić od središnjice MUP-a zatražio da u pomoć Glini pošalje antiterorističku jedinicu (ATJ) „Lučko“.¹⁶⁰

ATJ „Lučko“ je nekoliko dana prije napada na PS Glina dobio obavještajni podatak da bi se negdje na Baniji/Banovini moglo tako nešto dogoditi, no nije se znalo gdje.¹⁶¹ ATJ „Lučko“ je tijekom noći s 25. na 26. lipnja bio u pripravnosti jer se očekivalo da će srpski pobunjenici nakon proglašavanja neovisnosti negdje napasti. Uzbuna je u ATJ-u dana u 5,20 sati 26. lipnja i već je u 5,45 krenulo 120 specijalaca prema Glini. Vozili su se u četirima transporterima i dvadesetak specijalno osiguranih kombija. Za vrijeme puta zapovjednik specijalaca je putem radiostanice u transporteru bio u radiovezi s napadnutim PS-om Glina, odakle je javljeno da ih napada snažna grupa pobunjenika, da imaju mrtvih i ranjenih te da pobunjenici zgradu gađaju tromblonskim minama. Zapovjednik specijalaca hrabrio je glinske policajce da izdrže te da će im pojačanje stići u Glinu oko 7,00 sati ujutro.¹⁶² Kvakić je zbilja nakon nekog vremena čuo radijsku vezu „Alan“ koja je vjerojatno pripadala specijalcima „Lučkog“, no nije bio siguran jer su korisnici te veze bili jako suzdržani u komunikaciji. Uz to ga je netko zvao iz MUP-a i pitao kuda se može prići što bliže PS-u bez prihvaćanja borbe. On je odgovorio da idu preko Pokupskog i Viduševca. Kvakić, svjestan da im se neće pomoći ni iz Gline ni iz Siska, bilo prema dogovoru (Glinska satnija i petrinjski policajci), bilo prema obećanju (jukinački dragovoljci te sisački specijalci i gardisti), nadu je položio u to da će u Glini, kao na Plitvice, intervenirati specijalci iz „Lučkog“ (zatim i JNA).¹⁶³

U međuvremenu su u PU Sisak nastojali organizirati slanje pomoći Glini. Još u 4,45 sati načelnik Brodarac je od Štaba MUP-a tražio dodatne snage i dozvolu za upotrebu ZNG-a. U 5,00 Brodarac je od zamjenika zapovjednika ZNG-a Matanovića zatražio upotrebu ZNG-a. Njegov odgovor bio je da ne može upotrijebiti ZNG bez odobrenja Ministarstva obrane. Stoga je načelnik Brodarac tražio upotrebu ZNG-a preko MUP-a i

¹⁶⁰ Kvakić intervju.

¹⁶¹ „Kako ginu gardisti“, *Danas* (Zagreb), 23. 7. 1991, 15.

¹⁶² „Snajperi sijali smrt“, *Vjesnik* (Zagreb), 27. 6. 1991, 4.

¹⁶³ Kvakić intervju.

MORH-a. U 6,20 sati Brodarac je o toj situaciji razgovarao s ministrom Boljkovcem, a u 6,50 zapovjedio je da se aktiviraju sve raspoložive snage PU Sisak. Glede angažiranja ZNG-a, Joško Morić je nakon dolaska u Sisak u više navrata razgovarao s Matanovićem, da bi u 8,00 sati konačno mogao reći kako je ministar Špegelj pola sata ranije izdao nalog da se ZNG angažira u borbi.¹⁶⁴

Jedan sat trajala je neprekidna puščana paljba po zgradi PS-a, da bi oko 5,30 napadači pojačali intenzitet vatre, a zatim iz parka počeli gađati PS tromblonima, ciljajući prozore. Prvi je ispaljen prema prozoru sobe zapovjednika, no udario je u zid između dvaju prozora i eksplodirao. Kvakić je mišljenja da su njega, kao zapovjednika, htjeli likvidirati, što bi pokolebalo ostale policajce i navelo na predaju. No, zato je bio siguran da je to vrhunac napada, da se napadačima žuri. Već su potrošili previše vremena, a nisu postigli cilj te su pokušajem njegova ubojstva htjeli urušiti obranu.¹⁶⁵ Eksplozije su utjecale na moral. Dio policajaca uhvatila je panika. Vikali su da imaju žene i djecu te da je bolje da se predaju nego da poginu.¹⁶⁶ U 5,30 Kvakić je javio u PU Sisak da pobunjenici PS-a napadaju minama ili ručnim bacačima.¹⁶⁷ Tada još nije znao razliku između ručnog bacača i tromblona. Negdje u tom periodu pričuvni policajac Tomislav Rom je snajperskim hicem pogoden u glavu. Navodno ga je pogodio Boro Bekić iz smjera parka. Janković je kroz prozor na katu vidio kad je pogoden te je javio Kvakiću. Vidio ga je kroz prozor kako leži na zemlji oboren, nepomičan, ukoso od hrpe drva iza koje je držao položaj. Bio je šokiran i ispunjen bijesom. Na Kvakićev zahtjev policajac Novaković je radijskom vezom zatražio slanje sanitetskog vozila. Zbog intenzivne paljbe i težine ozljede, Roma se nije moglo uvući u zgradu PS-a. Nakon njegova ranjavanja suborac Škrljac povukao se u zgradu PS-a.¹⁶⁸

Tijekom borbi Kvakić je imao više telefonskih poziva. Tako je dva puta nazvao oficir JNA Aco Petrović iz petrinjskoga garnizona, zanimajući se za situaciju. Tijekom prvog poziva, koji je bio iza 6,00 sati, Kvakić mu je rekao da PS brani 30 policajaca i pitao ga hoće li JNA intervenirati i zaustaviti napadače. U razgovoru nastupao je kao predstavnik legitime vlasti koji traži od drugog legitimnog partnera da se uključi. Tako je govorio, iako mu je bilo jasno da je on za JNA neprijateljska strana. Petrović nije decidirano odgovorio na upit. Drugi put nazvao je iza drugog ultimatumu. Njegovi pozivi koincidirali su sa srpskim ultimatumima.¹⁶⁹ Petrović je ranije, u 5,30 sati, nazvao PU Sisak i najavio korištenje JNA u sukobu u Glini.¹⁷⁰ Naime, predsjednik SO-a Dušan Jović zatražio je od Komande garnizona JNA u Petrinji da intervenira u Glini. Razlog je bio strah od očekivanog hrvatskog protuudara, koji je bio pitanje trenutka.¹⁷¹

¹⁶⁴ Evidencija događaja Štaba PU Sisak od 14. 02. 1990. do 15. 01. 1992. PU Sisačko-moslavačke. Br: 511-10-04/04-VT-207/98 DF, od 22. IX. 1998.

¹⁶⁵ Kvakić intervju.

¹⁶⁶ Hrvatski informativni centar, Iskaz Željka Lipaka. Br: 3F1GLG4E001., od 7. IV. 1993.

¹⁶⁷ Evidencija događaja Štaba PU Sisak od 14. 02. 1990. do 15. 01. 1992. PU Sisačko-moslavačke. Br: 511-10-04/04-VT-207/98 DF, od 22. IX. 1998.

¹⁶⁸ Kvakić intervju.

¹⁶⁹ Isto.

¹⁷⁰ Evidencija događaja Štaba PU Sisak od 14. 02. 1990. do 15. 01. 1992. PU Sisačko-moslavačke. Br: 511-10-04/04-VT-207/98 DF, od 22. IX. 1998.

¹⁷¹ Slobodan Tarbuk, *Rat na Baniji 1991. – 1995.*, Beograd 2009, 136; „Između dve vatre“, *Narodna armija* (Beograd), 6. 7. 1991, 46.

Drugi poziv stigao je od Josipa Mladenovića iz Svračice, sela južno od Gline, koji je ponudio da s petoricom tamošnjih naoružanih Hrvata dođe u pomoć PS-u. Bojeći se da bi njihov dolazak usmjerio bijes pobunjenih Srba na Hrvate u dolini Maje, Kvakić je odbio ponudu riječima da to nije potrebno.

Nazvala je i Dinka Mareković, sestra Mirana Marekovića, ranjenog u gostionici „Kod mosta“, tražeći evakuaciju. Kvakić joj je sugerirao da, ako može, brata autom prebaci preko mosta u Viduševac i dalje prema Zagrebu jer joj PS ne može pomoći. Tako je i postupila. Bilo je nekoliko poziva glinskih Hrvata koji su u strahu javljali da na ulicama vide „martićevce“ ili da se u gradu čuje pucnjava, ne znajući što se događa.¹⁷² Građani su bili uplašeni zvucima borbi koji su se razlijevali gradom, sklanjali se po kućama i stanovima, slušajući pucnjavu.¹⁷³

Nakon ranjavanja Roma napadači su prekinuli paljbu, da bi potom u 6,31 sat uslijedio telefonski poziv na broj zapovjednika PS-a. Kvakić je začuo muški nepoznati glas zapovjednog tona koji se predstavio kao „komandant odbrane mesta“. Rekao je neko ime (možda Mićan Slijepčević, Kvakić nije siguran) i vojni čin – rezervni kapetan JNA – te mu postavio ultimatum da se policajci predaju u roku od 10 minuta, inače će ih pobiti. Kvakić mu je odgovorio da mora izvjestiti svoje nadređene u Sisku, pri čemu mu nije bilo ni na kraj pameti da se preda. U kontaktu s PU Sisak dobio je napatuk da odugovlači i pregovara kako bi dobio na vremenu dok se organizira pomoć. Nakon isteka 10 minuta od postavljanja ultimatum, ponovno su pobunjenici otvorili žestoku pucnjavu po PS-u, na koju su policajci uzvraćali. Zgradu se opet gađalo tromblonima, no čini se da se pobunjenici njima nisu znali najbolje koristiti jer nijedan nije uletio u zgradu, već su svi udarili u vanjski zid i eksplodirali. U toj najžešćoj paljbi ranjen je Zvonko Plemenčić. Bio je u prizemlju PS-a, kod staklenih vrata na početku hodnika, a metak je uletio kroz glavna vrata i pogodio ga u trbuh. Metak, ne iz snajpera, već iz puške, najvjerojatnije je ispaljen iz kućice u dvorištu Općine, nasuprot PS-a. Suborci su ga uvukli u sigurniji dio zgrade i previli. U prizemlju bio je sav sanitetski materijal, streljivo i oružje doneseno iz skladišta. Kvakić, koji je bio na katu, prema povcima iz prizemlja doznao je da je Plemenčić pogođen te je sišao na pola stuba i pratio događanja. Zbog stalne paljbe, kroz ulazna vrata nije mogao sići u prizemlje.¹⁷⁴

Kvakić je u 6,45 sati ponovno dobio telefonski poziv, ovog puta od Mile Paspalja. Prepoznao ga je po glasu jer se znao s njim susretati u glinskom hotelu „Kasina“. Onamo su policajci odlazili na ručak, a jednom prilikom Paspalj je ondje Kvakiću poklonio Statut SAO Krajine. Paspalj nije zapovijedao, već ga je nagovarao da se preda riječima: „Kvakiću, ljudo, predaj se“ i slično. Takvo njegovo nagovaranje učvrstilo je Kvakića u odlučnosti da se nipošto ne preda. Ova dva poziva prepoznao je kao znak da se bliži kraj srpskoga napada na PS Glina. Računao je da je ozbiljna pomoć blizu jer mu je Morić dao naslutiti da pomoć samo što nije stigla. Možda se mogla pojaviti JNA i uspostaviti tampon zonu, što bi moglo uvelike olakšati položaj policajaca jer bi pobunjenici morali prekinuti napad. Smatrao je da je JNA kao institucija dužna pregovarati i s njima bi bilo lakše no s pobunjenicima. Kvakić je postupio kao i nakon prvog poziva te je razgovor s Paspaljem iskoristio za evakuiranje

¹⁷² Kvakić intervju.

¹⁷³ „Pobjegli jer su Srbi“, *Nova riječ* (Glina), br. 16, 20. 7. 1991, 13.

¹⁷⁴ Kvakić intervju.

ranjenikâ. Dogovorili su se da pobunjenici kao znak dobre volje u PS propuste sanitetska vozila. Nakon toga pucnjava je gotovo posve prekinuta. Prvo sanitetsko vozilo pristiglo pred PS bilo je iz glinske bolnice. U njega je ukrcao ranjeni Marko Pavlović, a pratio ga je pričuvni policajac Pero Jazavac, srpske nacionalnosti, kojeg je kao pratnju odredio Kvakić, računajući da će s njime vozilo lakše proći zapreke. Kako je i vozač bio Srbin, Pavlović se bojao da ga ne odvezu u glinsku bolnicu te je držao u pripravi pištolj da ih u tome spriječi. No, oni to nisu ni pokušali, već su ga otpremili u sisačku bolnicu. Potom su pred PS stigla sanitetska kola iz sisačke bolnice.¹⁷⁵ Ona su još u ranim jutarnjim satima, na zahtjev PU Sisak, došla pred Glinu i čekala na ulazak u grad.¹⁷⁶ Medicinski tim je iz zgrade PS-a u sanitetska kola ukrcao ranjenog Plemenčića, dok nitko drugi od policajaca nije izlazio. Koristeći se zatišjem, Kvakić je nakratko sišao u prizemlje i hrabrio ljude da se nastave boriti, i to u obliku obavještanja: „Hajdemo još malo izdržati, naši su blizu“. Nije im htio zapovijedati, već ih je kao suborac nagovarao.¹⁷⁷ Malo prije 8,00 sati, dok su još trajali pregovori, u PU dolaze civil iz Prekope Ivan Lipak i pričuvni policajac Ivan Šantek iz Hađera, koji je zbog očeva pogreba bio oslobođen službe i tek se tada uspio probiti do PS-a i pridružiti obrani. I djelatni policajac Joso Cestarić zvani „Perinčić“ iz M. Soline, pripadnik glinskog ZNG-a Nikola Šoštarčić iz Hađera te civil Stjepan Klobučar zvani „Drakula“ iz Gline pokušali su doći u pomoć braniteljima PS-a. Krenuli su, ali su zbog pucnjave odustali. Ova petorica odlučila su krenuti poslije dugog i uzaludnog čekanja da sisački policijski specijalci pomognu PS-u. Osim Plemenčića, Škrlića, Šanteka i Cestarića, koji nije uspio doći do PS-a, nijedan drugi policajac hrvatske nacionalnosti koji tu noć nije bio u službi nije se odazvao ranije danoj zapovijedi i pohitao u pomoć napadnutom PS-u. Ivan Lipak navodi da je pri dolasku u dvorištu PS-a vidio ranjenog Tomislava Roma, pod glavu mu podmetnuo „torbicu prve pomoći“ i na glavu „zalijepio“ pušanim zrnom otkrhnuti komad njegove tjemene kosti.¹⁷⁸ Njihov dolazak djelovao je destabilizirajuće na moral obrane jer su rekli da je PS posve opkoljen.¹⁷⁹ Ivan Lipak je „znajući trenutačnu situaciju, kao i sve druge okolnosti“, policajcima predložio da se povuku iza PS-a, na prostor pored nogometnog igrališta (desna obala rijeke Gline), ali oni taj prijedlog nisu prihvatili.¹⁸⁰ Inače, Ivan Lipak došao je u PS kako bi izvukao sina Željka Lipaka. Kvakić kao zapovjednik nije se protivio tomu da Željko ode, no on je odbio napustiti PS i ostao na položaju. Nakon toga se Ivan Lipak omotao u krvave zavoje ostale iza Plemenčića i kada su došla treća sanitetska kola po Roma, ukrcao se u njih. No, to nisu bila sisačka, već glinska sanitetska kola koja su ih odvezla u glinsku bolnicu koju su držali pobunjenici. U kolima je bila medicinska sestra Nevenka Žinić. Nakon dolaska u bolnicu vidjelo se da Lipak nije ranjen.¹⁸¹ Ondje je sreo poznanika Srbina koji mu je rekao da bi ga trebalo ubiti, ali da

¹⁷⁵ Isto; HMDCDR, fond 622, mtbr. JNA, kut. 24. Izvještaj OB K-de 622. mtbr. OB-u 10. K. o stanju bezbednosti na Banijsko-Kordunskoj regiji. Str. pov. br: 26/352-1., od 26. VI. 1991.

¹⁷⁶ Evidencija događaja Štaba PU Sisak od 14. 02. 1990. do 15. 01. 1992. PU Sisačko-moslavačke. Br: 511-10-04/04-VT-207/98 DF, od 22. IX. 1998.

¹⁷⁷ Kvakić intervju.

¹⁷⁸ Isto; Ivan Lipak, *Svjedočanstva glinskih logoraša*, I., Sisak 2017, 184, 193-194.

¹⁷⁹ Kvakić intervju.

¹⁸⁰ Lipak, *Svjedočanstva glinskih logoraša*, 194.

¹⁸¹ Kvakić intervju; Šterk, *Liječnik u hrvatskom Domovinskom ratu*, 57.

on to neće dopustiti, kao i da ga netko tuče, te ga je autom odvezao na Pogledić. Ondje je pritvoren sa zarobljenim policajcima.¹⁸² Ranjeni Rom bio je u takvom stanju da mu se u glinskoj bolnici nije moglo pomoći pa je dr. Momčilović zatražio helikopter koji će ga prebaciti u bolnicu u Zagreb. Helikopter je doletio, ali kada je pokušao sletjeti, pobunjenik sa strojnicom usmjerenom prema bolnici pucao je pa se helikopter udaljio. Stoga je dr. Momčilović organizirao prijevoz Roma sanitetskim vozilom do sisačke bolnice.¹⁸³ Do 12,00 sati 26. lipnja u bolnicu u Sisku dopremljeno je devetero ranjenika, od kojih je Tomisav Rom preminuo do 14,00 sati. Prema bolničkom izvješću, bili su to: Zvonko Plemenčić (1960.) – rana ustrijela trbuha; Tomislav Rom (1970.) – prostrijel kroz glavu, u lošem stanju; Đuro Milić (1954.) – ustrijel lijeve šake; Vera Baždar (1957.) – ustrijel desne potkoljenice, operirana; Slobodan Vujaklija (1954.) – ustrijel u desno koljeno; Miran Mareković (1970.) – prostrijel desne natkoljenice, operiran; Marko Pavlović (1953.) – prostrijel kroz nadlakticu; Miladin Ilić – dopremljen mrtav.¹⁸⁴ Nakon operacije u sisačkoj bolnici, Miran Mareković je 28. lipnja otpremljen u zagrebačku bolnicu „Rebro“.¹⁸⁵

12. Pad PS-a Glina

Nakon odlaska sanitetskih vozila, Kvakić je u 7,03 sata ponovno dobio telefonski poziv.¹⁸⁶ Anonimni sugovornik pitao ga je zašto se ne predaju jer da su oni ispunili svoj dio pogodbe propustivši sanitetska vozila. Kvakić je odgovorio: „Dobro, možemo razgovarati o uvjetima predaje“. Tako je odgovorio, prema napatku PU Sisak. Naime, odmah nakon što je primio drugi zahtjev za predajom, izvijestio je o tome PU, odakle mu se sugeriralo da ako ne može drugačije, neka zatraži od napadača da pošalju parlamentarce i tako „kupi vrijeme“. Kvakić je procjenjivao da bi obrana PS-a mogla izdržati još jednu „rundu“ borbe, barem još pola sata, a pregovorima nastojao je odgoditi novi napad. Putem veze sa Siskom dobivao je naznake da je pomoć blizu i namjeravao sa svojim ljudima izdržati do dolaska pomoći te potom podržati intervenciju paljbom iz PS-a „po leđima“ pobunjenika. Nedugo nakon što je zatražio slanje parlamentaraca, iz smjera zgrade Katastra pojavio se Mirko Jambrošić, novinar *Yutela* i član glinskog Saveza udruženja boraca narodnooslobodilačkog rata (SUBNOR), hrvatske nacionalnosti. Pobunjenici su ga prijetnjom prisili da bude njihov parlamentarac i u PS je ušao u silnom strahu. Ušavši u Kvakićev ured, odmah se s vrata bacio na pod, zgrabio bocu vinjaka iz komode i dobro potegnuo. Tek se tada obratio Kvakiću, rekavši kako će napadači pobiti sve u zgradi PS-a, kako ih je pun grad i da se policajci trebaju odmah predati. Naveo je da je Miloš Maslovara, predsjednik Općinskog

¹⁸² Zapisnik Županijskog suda u Sisku o ispitivanju svjedoka-oštećenika Ivana Lipaka, od 18. V. 2000. u predmetu Nebojša Jelić. Br: IV Kio-60/00. Faksimil u: NAZG, Jerneić, *Ratna spomenica*, 36-37.

¹⁸³ Kvakić intervju; Šterk, *Liječnik u hrvatskom Domovinskom ratu*, 57.

¹⁸⁴ Među devetericom ranjenika navodi se i Blaženko Matanović (1971.) – ustrijel lijevog prsišta i ramena (uspješno operiran). Ranjen je na području Općine Dvor. Izvješće COB Sisak o ranjenim osobama dopremljenima u sisačku bolnicu. Kl: 811-02/91-01/01. Ur. br: 2176-09-05-91-964., od 26. VI. 1991., u 14.30 sati. 4/663.

¹⁸⁵ Razgovor autora s Miranom Marekovićem 20. 1. 2017.

¹⁸⁶ HMDCCR, fond 622, mtbr. JNA, kut. 24. Izvještaj OB K-de 622. mtbr. OB-u 10. K. o stanju bezbednosti na Banijsko-Kordunskoj regiji. Str. pov. br: 26/352-1., od 26. VI. 1991.

odbora SUBNOR-a, njegov prijatelj i da on može urediti da sve dobro prođe. Još dok je govorio Jambrošić je sa sebe skinuo potkošulju, objesio na samostojeću drvenu vješalicu i krenuo gurnuti je kroz prozor kao bijelu zastavu predaje. Vidjevši što radi, Kvakić ga je oborio na pod. Jambrošić se dignuo i opet krenuo prema prozoru, na što ga je Kvakić opet oborio, da bi Jambrošić i treći put pokušao doći do prozora i treći put bio spriječen, nakon čega je konačno odustao. Međutim, Jambrošićeve riječi silno su uznemirile Jankovića, koji je krenuo spustiti se u prizemlje i prenijeti njegove riječi. Pomislivši da bi Janković time mogao uznemiriti suborce, Kvakić ga je htio ustrijeliti (ali je od te namjere odustao te ga primirio drugačije). U međuvremenu, već blizu 8,00 sati, vidjevši da nije uspio, Jambrošić je telefonirao Maslovari i ovaj se uskoro pojavio u ulozi drugog parlamentarca. No, on nije ulazio u PS, već se zaklonjen iza ruba zgrade Katastra dovikivao s Kvakićem, pozivajući policajce na predaju. Kvakić mu je kroz prozor odgovorio da se ne predaju četnicima, na što mu je Maslovara odgovorio: „Ovo su sve partizani, nema četnika“. Nekako u to vrijeme, dovikujući se s Maslovarom, Kvakić se zaprepastio kad je kroz prozor vidio da iz zgrade PS-a počinju izlaziti njegovi kolege policajci. Prema Šantekovim riječima, prvi je iz zgrade izašao Janković, zatim dvojica Srbina policajaca, potom Prajdić i Lisac, a kad su vidjeli da nitko tko je izašao nije ubijen i da su se policajci Srbi, Dušan Novaković i Milan Vujaklija, neometani od napadača, ukrkali u automobil i otišli, napolje su počeli izlaziti i ostali policajci. Kvakić je, nakon prvog iznenađenja, počeo s prozora zvati policajce da se vrate u zgradu. Sjeća se da je Ivana Šanteka zvao: „Ivo, vrati se!“ . No, on i ostali izišli policajci nisu reagirali na pozive. Stoga je sišao u prizemlje, gdje je u unutrašnjosti zatekao Cvetkovića i možda još nekolicinu policajaca. Kroz otvore izbrojio je koliko je policajaca izišlo te se vratio u ured i izvjestio PU Sisak.¹⁸⁷ U 8,08 sati Kvakić je javio PU Sisak da je 13 pripadnika PS-a Glina izašlo iz zgrade, da su se predali i da ima dvojicu ranjenih.¹⁸⁸ Boris Posavec koji se nalazio na dežurstvu u PU, pa odatle bio pozvan u Štab PU, Kvakiću je predložio da se pomoćnim ljestvama preko krova izvuče iz PS-a i izbjegne zarobljavanje. U tim je trenucima Kvakić počeo razmišljati što bi mogao uraditi jer daljnji otpor zbog policajaca koji su se predali i stajali na otvorenom, pred zgradom PS-a, više nije bio moguć. Imao je tri mogućnosti: 1. samoubojstvo, što je iz svjetonazorskih razloga odbacio; 2. bijeg, od čega je odustao bojeći se da bi pobunjenici mogli poubijati zarobljenike kad vide da je zapovjednik pobjegao; 3. predaju, za koju se odlučio s nadom da će olakšati položaj svojih suboraca nakon što im pobunjenici zarobe zapovjednika. Nakon što je izvjestio PU Sisak da se i on predaje, stavio je ispod košulje nekoliko dokumenata za koje je smatrao da bi mogli nekoga kompromitirati te zajedno s još nekolicinom preostalih policajaca izašao pred zgradu PS-a, ispred živice pred njom. Za pojasom nosio je pištolj, dok su svi ostali policajci ostavili oružje u zgradi.¹⁸⁹ U PU Sisak mogli su zabilježiti: u 8,12 sati svi policajci napustili su zgradu i PS Glina je pao.¹⁹⁰ Iako su svi policajci izašli iz PS-a na čistinu pred njim, pobunjeni Srbi nisu se usudili izaći iz zaklona, već su pozvali policajce da dođu do zgrade Katastra, gdje su bili „martićevci“

¹⁸⁷ Kvakić intervju.

¹⁸⁸ Evidencija događaja Štaba PU Sisak od 14. 02. 1990. do 15. 01. 1992. PU Sisačko-moslavačke. Br: 511-10-04/04-VT-207/98 DF, od 22. IX. 1998.

¹⁸⁹ Kvakić intervju.

¹⁹⁰ Evidencija događaja Štaba PU Sisak od 14. 02. 1990. do 15. 01. 1992. PU Sisačko-moslavačke. Br: 511-10-04/04-VT-207/98 DF, od 22. IX. 1998.

u odorama. Ondje su ih s uperenim puškama postrojili u vrstu i sproveli do autobusnog kolodvora. U čekaonici brzinski su ih pretresli oduzevši Kvakiću pištolj. Miki Malobabić, koji ga je razoružao. tada je rekao: „Ovdje u crkvi vaši đedovi su poklali naše đedove i očeve, a mi to zlo nismo osvetili“. Nakon desetak minuta izveli su ih van i u vrsti sproveli niz Korzo put Trga maršala Tita i dalje Ulicom žrtava fašizma u smjeru željezničkog kolodvora. Kod Spomen-doma zarobljenike je čekala skupina civila, među kojima je bilo i žena, koji su im dovikivali: „mupovci“, „ustaše“ i slične pogrde. Nitko od zarobljenika tada još nije bio vezan, a zapovjednici stražara bili su Boro Bekić i bivši glinski milicionar Ljubiša (Maričić ili Martić). Kod automehaničarskog servisa „Obnova“ (sjeverno od gimnazije) sprovođenje zarobljenika preuzeo je Stevo Jelić. Među onima koji su ih sprovodili bio je mlađi stražar koji je Kvakiću rekao da je ranije radio u Zagrebu, u poduzeću „Nada Dimić“. Još dok ih je sprovodila Bekićeva skupina, na autobusnom kolodvoru, zarobljenici su vidjeli da su se pobunjenici uznemirili, dio ih je napustio pratnju i potrčao u smjeru Jukinca, odakle su se čuli pucnjevi.¹⁹¹

13. ATJ „Lučko“

Bili su to odjeci borbe koja se vodila s pripadnicima ATJ-a „Lučko“ koji su stigli pred grad. Naime specijalci su negdje oko 7,00 sati stigli vozilima u Prekopu, gdje su ih dočekali uplašeni mještani. Muškarci su im se žalili da nemaju oružja, dok su njihovi susjedi Srbi bili dobro naoružani. U Prekopi su specijalci napustili kombije kojima su se dovezli. Odatle su oklopni transporteri krenuli cestom put Gline, dok su se specijalci posljednja tri-četiri kilometra puta do cilja kretali pješice u razvijenom stroju sa strane ceste, između kuća i po poljima. Time su htjeli izbjeći upad u moguću zasedu.¹⁹² Razlog tome bio je taj što specijalcima nije jasno prenesena obavijest o položaju srpske zasede. Naime, mještanan Gline Ivan Vrbanus je, bježeći iz grada, specijalcima iz Lučkog u Prekopi rekao da su „martićevci“ utvrđeni kod mosta na Maji pa su zato oni prema Glini nastavili ići pješice. Nitko im nije objasnio da je Vrbanus govorio o nekadašnjem mostu na staroj Maji, između Jukinca i centra Gline, a ne o mostu na novoj Maji, na izlazu iz Prekope. Nakon dolaska u Jukinac, pobunjenici su otvorili paljbu po specijalcima iz dvaju smjerova – s prostora barikade ulaza u Glinu te iz smjera Šakićeve ulice, gdje je bila druga srpska barikada.¹⁹³ Pucali su iz kuća i zgrada i oko njih, iz prozora, iza stabala te drugih zaklona. Dosta ih je pucalo iz snajpera. U toj pucnjavi ranjena su trojica pripadnika ATJ-a „Lučko“: Ante Čorić, Ivo Galić i Vlastelinko Mihaljčuk. Čorić je imao najtežu ozljedu – prostrijel natkoljениčne kosti i razaranje kosti. Galić je ranjen kroz stopalo na jednoj i petu na drugoj nozi, dok je Mihaljčuk dobio prostrijel kroz desnu potkoljениcu. Mihaljčuk smatra da je ranjen iz snajpera. Sva trojica pripadala su istom vodu „Lučkog“. Helikopterom su prebačeni u Sisak te odatle, također helikopterom, u Kiruršku kliniku Medicinskog fakulteta na „Rebru“ u Zagrebu, gdje su operirani.¹⁹⁴ Na strani pobunjenikâ je tijekom sukoba na ulazu u grad teško

¹⁹¹ Kvakić intervju.

¹⁹² „Snajperi sijali smrt“, *Vjesnik* (Zagreb), 27. 6. 1991, 4.

¹⁹³ Kvakić intervju.

¹⁹⁴ „Snajperi sijali smrt“, *Vjesnik* (Zagreb), 27. 6. 1991, 4; Izvješće Operativnog štaba MUP-a o ranjenim pripadnicima MUP u akciji u Glini, od 27. VI. 1991.

ranjen „martićevac“ Dragiša Stefanović. Suborci su ga uspjeli izvući iz okršaja, da bi uskoro umro.¹⁹⁵ Njegov otac Čedo tvrdio je da je Dragiša ubijen sleđa.¹⁹⁶ Tijekom zatočeništva u logoru u Kninu Ivana Kvakića ispitivalo se je li policija imala prikrivena uporišta u gradu ili ljude opremljene puškama NATO kalibra jer su vjerovali da je iz takve puške pogoden Dragiša Stefanović, i to od strijelca koji je pucao iz smjera Zibarove kuće.¹⁹⁷ Tijekom borbe između pobunjenikâ i specijalaca, kod Spomen-doma poginuo je naoružani pobunjenik Miladin Ilić, djelatnik Doma za preodgoj maloljetnika. Navodi se da je u 8,50 sati pogoden iz strojnice oklopnog transportera „Lučko“.¹⁹⁸ Poginula je i starica Bosiljka Baždar, dok je njezina snaha Vera Baždar ranjena u desnu potkoljenu. Obje žene pogodili su zalutali meci dok su autom pokušavale pobjeći iz Gline u Majske Poljane. Vera je operirana u sisačkoj bolnici.¹⁹⁹ Ranjen je glinski „martićevac“ Đuro Milić²⁰⁰ te Slobodan Vujaklija.²⁰¹ Obojica su otpremljena u bolnicu Sisak. Na srpskoj je strani ukupno ranjeno 13 osoba.²⁰²

Iako žestok, otpor pobunjenika bio je kratak te je uglavnom prestao čim je probijena barikada koju su držali iz pravca Jukinca. Pred intervencijom specijalaca „Lučkog“ pobunjenici su se brzo i neorganizirano povukli iz grada, povevši sa sobom zarobljene policajce.²⁰³ Prilikom pretraživanja terena specijalci su naišli na osobe za koje su procijenili da su pobunjenici u bijegu te su ih zarobili. Mnogi su od tih zarobljenika bili u civilnoj odjeći, a u nekih nađeno je oružje.²⁰⁴ Ukupno su u Glini uhitili devet osoba za koje su sumnjali da su sudjelovale u napadu na PS te ih preko Prekope i Pokupskog prebacili u zatvor u Sisku.²⁰⁵ Okružni javni tužitelj u Sisku je 1. srpnja pokrenuo istražni postupak protiv 14 osoba za koje se osnovano sumnjalo da su sudjelovale u napadima na PS Glina i PS Kozibrod. Sud je prihvatio zahtjev i trinaestorici odredio pritvor. Pritvoreni su sljedeći Glinjani: Ljuban Milić (42), zemljoradnik; Dušan Čuturilo (57), umirovljeni policajac; Mile Macakanja (35), strojobravar; Dragan Lončar (29), šumski tehničar; Milan Baždar (39), polukvalificirani radnik u glinskoj željezariji; Stanko Čučković (32), stolar; Đuro Milić (37), mesar; Slobodan Vujaklija (37), obućar; Veljko Đurić (19), učenik; Milorad Manojlović (27), policajac. Svetozar Đukić (44), poštara, umaknuo je hrvatskim policajcima.²⁰⁶ Neki su negirali da su sudjelovali u napadu na PS. Tako je npr. Mile Macakanja u intervjuu za *Srpski glas* izjavio da je s prijateljima Milanom, Stankom i Draganom uhvaćen dok su kao

¹⁹⁵ „Mićo Jelić Grnović – Ratni dnevnik“, *Nova riječ* (Glina), br. 16, 20. 7. 1991, 6-7.

¹⁹⁶ „Čovjek koji je gledao svoj sprovod“, *Srpska nova riječ*, br. 32, 13. 12. 1991, 10-11.

¹⁹⁷ Kvakić intervju.

¹⁹⁸ HMDCDR, Izveštaj organa bezbednosti K-de 31. pbr. o pogibiji Ilić Miladina. SP 17-1., od 30. VIII. 1993.

¹⁹⁹ Isto, Zahtjev Vere Baždar za utvrđivanje svojstva osobne žrtve fašističkog terora Službi boračko-invalidske zaštite SO Glina, od 20. IX. 1991.

²⁰⁰ Isto, kut. 1035/1. Uverenje Općinskog štaba TO Glina o ranjavanju Đure Milića 26. VI. 1991. u Glini u borbi protiv MUP-a RH. Br: 09-314-42., od 18. VIII. 1992.

²⁰¹ Sl. bilješka PS Pokupsko o inf. razgovoru s građaninom Gline. Br. 19., od 15. VII. 1991. 11/562.

²⁰² „Razoran učinak suverenosti“, *Borba* (Zagreb), br. 185, 3. 7. 1991, 13.

²⁰³ HMDCDR, fond 622, mtbr. JNA, kut. 24. Izveštaj OB K-de 622. mtbr. OB-u 10. K. o stanju bezbednosti na Banijsko-Kordunskoj regiji. Str. pov. br: 26/352-1., od 26. VI. 1991.

²⁰⁴ „Snajperi sijali smrt“, *Vjesnik* (Zagreb), 27. 6. 1991, 4.

²⁰⁵ „Nove PS u hrvatskim selima“, *Borba* (Zagreb), 29. 6. 1991, 6; „63 dana pakla“, *Srpski glas*, 8. 11. 1991, 5.

²⁰⁶ „Osumnjičeni za napad na policijsku stanicu“, *Jedinstvo* (Sisak), 4. 7. 1991; HMDCDR, kut. SM Glina. Sl. zabilješka SM Glina u vezi zahtjeva Baždar Miroslava, od 14. XII. 1992.

civili išli točiti gorivo na benzinsku crpku.²⁰⁷ Ako se zna da je kod crpke bila barikada za blokiranje dolaska pomoći napadnutom PS-u te da se ondje vodila najžešća borba između „martićevaca“ i „Lučkog“, jasno je da Macakanja i drugi nisu ondje bili kao civili. Zarobljeni glinski Srbi su 29. kolovoza 1991. razmijenjeni u Petrinji, u jednoj u prvih razmjena ratnih zarobljenika.²⁰⁸

Kada je intervencija ATJ-a „Lučko“ već bila okončana i pobunjenici izbačeni iz centra Gline, oko 9,00 sati u grad ulazi oklopno-mehanizirana postrojba iz petrinjskoga garnizona JNA pod zapovjedništvom Ratka Rapajića. Bila je to impresivna postrojba od deset tenkova „T-84“ te od po jednog tenka za izvlačenje, sanitetskog vozila i kamiona.²⁰⁹ Tenkovi prisiljavaju specijalce na povlačenje u zgradu PS-a i Jukinac. Uspostavljajući tzv. „tampon zonu“ oko PS-a, JNA je izolirala specijalce od ostatka grada, omogućivši time poraženim pobunjenicima da se vrate s Pogledića, kamo su se sklonili pri intervenciji „Lučkog“, i bez borbe ovladaju gotovo cijelim gradom. Pod hrvatskim nadzorom ostaje samo uski pojas grada između PS-a i rijeke Gline te Jukinac. Kako je najveći dio Zrinske gore od ranije bio pod kontrolom pobunjenika, cijeli južni dio Općine Glina dospio je pod srpski nadzor, uključujući hrvatska sela u dolini Maje.²¹⁰

Ukupno je u borbi za Glinu tog dana poginuo jedan policajac – Tomislav Rom, šestorica su ranjena, a 15-orica zajedno sa zapovjednikom Ivanom Kvakićem zarobljena i odvedena u zatvor na Zrinskoj gori te potom u logor u Kninu, gdje ih se maltretiralo i mučilo.²¹¹

14. Početak tragedije glinskih Hrvata

Nakon što je utihnula pucnjava i JNA zauzela položaje po gradu, glinski Hrvati i Srbi počeli su masovno bježati iz grada u okolna sela, bojeći se nastavka borbi.²¹² Među onima koji su se izvukli iz Gline bila su četvorica policajaca: Ivan Živčić, Mijo Šimunović, Ivan Šantek (iz D. Viduševca) i Željko Brdarić, koji su se branili u kući Ivana Marekovića.²¹³ Ivanova kuća, kao i susjedna kuća s trgovinom njegovog brata Krune, u višestrukim su napadima pobunjenikâ stradale. Obje su kuće naknadno zapaljane.²¹⁴ Kad su zvukovi borbe utihnuli, policajci su napustili Marekovićevu kuću i preko livade se izvukli do obližnjeg vrbika uz rijeku Glinu, gdje su našli privremen zaklon. Živčić je otišao do jedine hrvatske kuće u tom dijelu grada, vlasnice Mare Sućec, na adresi Boračko naselje bb (danas Zagrebačka ulica 35), te zatražio pomoć. Mara mu je dala civilnu odjeću u koju se preodjenuo, dok je policijsku odoru stavio u putnu torbu koju mu je također dala. U to vrijeme JNA je već nadzirala most preko Gline te je Živčić kao civil prošao pored vojnika u Viduševac. Odatle

²⁰⁷ „63 dana pakla“, *Srpski glas*, 8. 11. 1991, 5.

²⁰⁸ HMDCCR, kut. SM Glina. Sl. zabilješka SM Glina o provjeri Baždar Miroslava, od 14. XII. 1994.; „63 dana pakla“, *Srpski glas*, 8. 11. 1991, 5; „Izlaz iz mučilišta“, *Večernji list* (Zagreb), 30. 8. 1991.

²⁰⁹ Tarbuk, *Rat na Baniji*, 136; „Između dve vatre“, *Narodna armija* (Beograd), 6. 7. 1991, 46.

²¹⁰ Nikola Ivkanec, *Moja sjećanja: Domovinski rat '91.-'95. Glina, Daruvar, Pakrac, Čazma – Daruvar – Pakrac* 2006, 11-30; „Povjerenje u razum“, *Vjesnik* (Zagreb), 11. 7. 1991, 3.

²¹¹ „Rane će zacijeliti – ožiljci ostaju“, *Halo 92: glasilo MUP RH* (Zagreb), br. 4, 25. 3. 1992, 4.

²¹² „Pobjegli jer su Srbi“, *Nova riječ* (Glina), br. 16, 20. 7. 1991, 13.

²¹³ Razgovor autora s Mirkom Sućecom 20. 1. 2017.

²¹⁴ „Strogo čuvani grad“, *Jedinstvo* (Sisak), 4. 7. 1991.

je poslao druge civile k Mari Sućec sa zadaćom da prenesu vijest ostaloj trojici policajaca kako bi mogli krenuti u izvlačenje. Tada su se ova trojica policajaca prebacila preko nasipa i, pregazivši rijeku Glinu, koja je u tim ljetnim danima bila plitka, prebacili u sigurnost Viduševca. Izvlačenje policajaca nije prošlo nezamijećeno. Stanovnik Boračkog naselja Dujo Lazić, susjed Mare Sućec, pozvao je drugog susjeda, Marijana Kukića, i rekao mu: „Mara je znala za ove dečke“. Uvidjevši da se doznalo da je pomogla hrvatskim policajcima te da zbog toga više ne može ostati u svojoj kući, Mara je uzela fotoalbume i obiteljske slike, popela se na nasip i rekla susjedima Srbima: „Eto vam kuća, palite, radite što hoćete“ te se zaputila prema vojnicima JNA na mostu koji su je pustili da izađe iz grada. Kuća Mare Sućec detaljno je opljačkana i posve devastirana te danas stoji u takvom stanju.²¹⁵

Ivan Mareković i njegova žena u danima nakon napada na grad odlazili su u Viduševac i vraćali se kući kako bi nahranili stoku koju su imali u domaćinstvu. Na mostu i po tom dijelu grada bili su vojnici JNA koja je dopuštala mještanima da odu nahraniti stoku. Prilikom jednog od tih dolazaka, početkom srpnja, Ivana Marekovića zarobili su pobunjenici i odveli u logor u glinskom Domu za maloljetnike u kojem je proveo mjesec dana. Bio je brutalno mučen i toliko pretučen da mu je bio izbijen bubreg, a nakon razmjene morao mu se kirurški odstraniti.²¹⁶

Napad na PS Glina bio je „početak kraja“ glinskih Hrvata. Naime, čelnici SDS-a, dominantne političke organizacije među pobunjenim Srbima, u čijem je krilu otpočela oružana pobuna, zastupali su politiku koja je predviđala nestanak hrvatskog naroda na prostorima koji su trebali ući u sastav Velike Srbije. O tome svjedoči komandant 24. glinske pješačke brigade Srpske vojske Krajine, pukovnik Marko Vrcelj, u svojim memoarima *Rat za Srpsku Krajinu*, gdje prenosi razgovor s neimenovanim glinskim čelnikom SDS-a: „... Osnovni moto SDS je bio ‘proteraj ili ubij, opljačkaj i spali’ sve što je hrvatsko, jer mi Srbi nikad više ne možemo živjeti zajedno sa Hrvatima, zato što su svi Hrvati ustaše i izdajnici. Ušima svojim nisam mogao poverovati da sam čuo to što sam čuo od čelnika SDS. Nisam mogao svojim očima poverovati da sam video to što sam video, a što smo sve mi, Srbi, uradili, niti shvatiti zašto smo sve to uradili. Zašto smo morali spaliti svaku kuću koja je bila napuštena? Zašto su morali otići svi Hrvati?“²¹⁷

O tome svjedoče brojke. U gradskim naseljima, koja su nakon napada na PS 26. lipnja dospjela pod kontrolu pobunjenika, od 596 Hrvata ostalo je njih 96. U Jukincu, koji je okupiran 26. srpnja 1991., gdje su, prema popisu iz 1981. godine, živjela 852 stanovnika, uglavnom Hrvata, ostalo je 36 Hrvata (4 su ubijena 1992. godine). Dakle, od 1.448 gradskih Hrvata izbjeglo je ili ubijeno njih 1.316, dok su 1992. godine ostala još 132. U selima južno od grada ostala su 354 Hrvata (od čega je u prosincu 1991. samo u Joševici ubijen 21). Do početka listopada 1991. okupirana je cijela Općina Glina, do rijeke Kupe. Od prijeratnog 8.041 Hrvata, u Općini pod okupacijom ostala su 944, od čega ih je tijekom iduće godine ubijeno 118. Izbjegli je 7.215 Hrvata,²¹⁸ dok je do kraja rata ukupno usmrćeno 387 glinskih Hrvata i razorena 33 hrvatska sela.²¹⁹

²¹⁵ Razgovor autora s Mirkom Sućecom 20. 1. 2017.

²¹⁶ Razgovor autora s Miranom Marekovićem 20. 1. 2017.

²¹⁷ Marko Vrcelj, *Rat za Srpsku Krajinu 1991. – 1995.*, Beograd 2002., 28.

²¹⁸ NAZG, NDS, br: III. – župe (26) Glina 1685-1998. Fascikl 15. Spisak Hrvata ostalih na okupiranom području Općine Glina Povjerenika Vlade RH za Općinu Glina. Br: 2124-04-217/92-01., od 3. VI. 1992.

²¹⁹ NAZG, Jerneiđ, *Ratna spomenica*.

15. Zaključak

U cik zore, 26. lipnja 1991., oko 4,00 sata, započeo je napad na patrole te potom na zgradu Policijske stanice u Glini. Petnaestak policajaca, predvođenih zapovjednikom Ivanom Kvakićem, branilo se od deset puta brojnijih srpskih pobunjenika (ustanika). Sve su lokalne hrvatske obrambene strukture zakazale, uslijed čega su glinski policajci ostali bez pomoći te su nakon četverosatnog otpora prisiljeni na predaju. Napad na Policijsku stanicu Glina bio je prvi otvoren i masovan oružani napad na, prije nekoliko sati, proglašenu samostalnu i suverenu državu Republiku Hrvatsku, čime je Glina postala mjesto prve bitke za obranu samostalnosti i suverenosti Hrvatske. Ovaj prvi srpsko-hrvatski oružani sukob nakon proglašenja hrvatske neovisnosti, cilj kojega je bilo zauzimanje jedinog uporišta hrvatske vlasti u Glini, bio je uvodni događaj u kulminacijsku fazu rata u ovoj regiji, tj. napadom na PS Glina stvarno je počeo Domovinski rat na Baniji/Banovini.